САМОСТІЙНА УКРАЇНА

INDEPENDENT UKRAINE

ОРГАН О. Д. В. У.

Зміст

Шікаґо | Ню Йорк | **Ст. Пол**

Рік VIII. | ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ, 1955 | Ч. 7. (87)

Видає: Центральна Управа Організації Державного Відродження України

Редагує Редакційна Колегія

Адреса Редакції і Адміністрації:

INDEPENDENT UKRAINE
COOPER STATION P. O. BOX 4.
New-York 3, N. Y.

Редакція застерігає собі право скорочувати рукописи. Рукописи на бажання авторів повертаються.

Передруки з «Самостійної України» дозволені тільки за поданням джерела.

Редакція застерігає собі авторське право друкованих в журналі статтей.

Редакція містить теж дискусійні матеріяли, що є висловом думки автора, а не Редакції.

Статті підписані повним іменем авторів є їх особистими думками і вони не конче мусять висловлювати думки редакції.

Ціна одного примірника в ЗДА і Канаді — 30 центів. В Англії і Австралії — 2 шилінґи. В інших державах рівновартість 30 центів в перечисленні на валюту даної держави по обов'язуючому курсі.

Передплата «Самостійної України» виносить річно:

в ЗДА і Канаді — дол. 3;

в Англії і Австралії — 24 шил.;

в інших державах рівновартість дол. 3 в перечисленні на валюту даної держави.

Independent Ukraine

Published monthly by Organisation for Rebirth of Ukraine
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.
Edited by Editoral Board
Subscription in the United States and Canada
$3.00 per year.

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

До Адміністрації «Самостійна Україна» повернулися деякі числа органу, бо передплатники або змінили свою адресу, й нам її не подали, або адреса не була правильною. Тому, щоб вони на будуче могли діставати дальші числа «Самостійної України» просимо їх, або їхніх знайомих, чи відділи, подати нам правильні й найновіші адреси наступних передплатників: Івана Пеценюка й С. Дачищина з Шікаґо, Ілл., пані А. Ґенджуровської з Міннеаполіс, Мінн., В. Дренкала, Р. Сачка, І. Філя з Ню Йорку, М. Боска з Аллентавну, Па., І. Сокола й М. Пацули з Клівленд, Огайо, П. Трухима й С. Літепла з Бруклина, Н. Й., С. Михайлишина з Балтімор, Мд., Г. Юзвяка й Г. Завадовича з Денвер, Коло., В. Приймака й М. Бараняка з Рочестер, Н. Й. та С. Катовського з Берклей, Міш.

САМОСТІЙНА УКРАЇНА

Рік VIII. ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ, 1955 Ч. 7. (87)

Відбувся Четвертий ВЗУН

Українське громадянство й наші читачі вже знають про те, що цього року в місяці серпні в одній з країн Західньої Европи відбувся IV ВЗУН. Подія ця має вагу в українському житті, що ми ще нераз повертатимемо до неї. Майже без винятку вся українська преса, всі важливі органи нашої публічної опінії зареєстрували цей факт і відгукнулися на нього. Правда, дехто шукає діри в цілому і намагається пришивати IV. ВЗУН різні латки. Це й не диво: заздрість, зависть, злоба і нищість малих людей ніколи не переводиться.

Ми, члени ОДВУ і її Братніх Організацій, горді успіхами братньої нам Організації Українських Націоналістів і тих всіх революційних формацій, з представників яких складався цей Великий Збір Наша організація вислала своїх представників, що побували гістьми на Великому Зборі, бачили все, в чому могли — допомогли. Напевно ці наші члени поділяться на сторінках нашого органу своїми враженнями. А заки це станеться, ми хочемо кількома словами висловити свої думки з приводу Великого Збору.

Насамперед ми хотіли би звернути увагу на загальні міжнародні умовини, в яких відбувся IV. ВЗУН. Умовини ці дуже ускладнилися для української справи в останньому часі, майже в останніх днях. Настали відомі події, що дають можливості большевикам далі закріплюватися на окупаваних теренах і далі винищувати всі народи, що опинилися в сфері їхніх впливів. Російська імперія сягає вершків свого територіяльного поширення, а її тінь паде вже не на поодинокі континенти, а прямо на цілу нашу кулю земну. В цей спосіб головний і на сьогодні властиво єдиний ворог українського народу всупереч нашим прагненням дістає пару років на віддих, на зміцнення.

Та цей факт не захитав ні поставою, ні не вплинув на погляди ОУН, як цілости, ані поодиноких її провідних членів. У відрізненні до більшости українських політичних груп ОУН вже від років підкреслювала, що перед нами один з найтяжчих і довгих періодів застою. Зруйнована другою світовою війною політична рівновага світу далеко не відбудована і на сьогодні немає тієї сили і тих людей, що готові взяти на свої плечі невідхильне історичне завдання: силою протиставитися російському большевизмові і раз на завжди знищити небезпеку російського імперіялізму. Познаки того факту були видні давно і його не міняли ні грімкі заяви різних державних діячів західного світу, ні навіть погрози. І тому в усіх настановах ОУН було підкреслено: **витривати!** А в практичній програмі роботи поставлено наголос на довговіддихове плянування, на постійну розбудову, на побудову випадових позицій, а не на проповідування негайного генерального зудару і негайної остаточної розв'язки, як це робила більшість українських політичних середовищ. Власне тому і не диво, що коли деякі з тих середовищ попадають в паніку з приводу чи то женевських розмов, чи плянованої поїздки Булґаніна й Хрущова до Англії, чи з приводу прямо масових поїздок американських діячів до Москви, провідні члени ОУН зуміли заховати холодну й зрівноважену поставу, вміли критично без лишніх самообдурювань, або паніки розглянути події довкруги нас і в нутрі українського життя, зуміли відбути свій історичний Четвертий ВЗУН на високому поземі.

З другого боку, коли зважити українське життя, IV. ВЗУН відбувся в уже довшетриваючій атмосфері виключного тріюмфу ідей українського націоналізму. Завдяки більше як чвертьстолітній праці і зусиллям організованого націоналістичного руху непорушні принципи української державної суверенности стали невідємною частиною української політичної думки й дії. Такими самими стають гасла оперття на власні сили, гасла народовладности, соціяльного поступу й справедливости. Для ілюстрації можна вказати на факт: коли в тридцятих роках на еміграції українські соціялісти пішли на співпрацю з московськими імперіялістами в т. зв. Соціялістичній Лізі Сходу, то націоналісти були майже відокремлені в своїй безкомпромісовій боротьбі і безоглядному плямуванні такої акції. Коли ж пару місяців тому інші політичні навіглаcи, чи невідповідальні лідери 2-ох політичних партій пішли на подібний вчинок, то ціле укр. громадянство, всі групи, навіть представники тих партій, що пішли на такий безпринциповий і шкідливий поступок, засудили його. І сьогодні не знайдете ніодної чесної людини, що отверто обороняла би такий крок. Навіть ті, що його зробили, соромливо відмовчуються, або «викручуються сіном». Те саме з іншими справами. Коли чверть століття тому український націоналізм проповідував, що тільки силою можна розгромити ворогів українського народу і відбудувати українську державу, то тоді різні політичні групи накидалися на нього, мовляв, «час не такий», або «дипломатичні заходи нам допомо-

жуть», або «відповідні умовини» і т. д. А сьогодні всі вони вже навчилися, що не зважаючи на час і на дипломатичні заходи і умовини треба працювати й боротися, треба кувати силу, треба гартуватися в боротьбі, бо тільки вона вирішить, кому бути, а кому ні.

Мавши ці речі перед очима члени IV. ВЗУН могли чути твердий ґрунт під своїми ногами і могли віддатися спокійно праці. Правда, були й є моменти, що постійно наганяють журу й викликують неспокій. А ними в першу чергу є заколот, що постійно проявляється, а навіть поширюється на українському національно-революційному фронті. Хоч роблять це групи людей, які давно вийшли з ОУН, або їх звідти усунули, то все ж таки їхні зловчинки кидають тінь на ціле українське життя.

Як відомо з преси, на IV. ВЗУН з'їхалися члени ОУН з усіх континентів і приїхали гості від близьких духово організацій, тих всіх, що органічно зв'язані з ОУН і з українським націоналістичним рухом, хоч органі аційно самобутні й з ним не зв'язані. Всі вони, як одна сім'я, розглядали справи й намічували шляхи для майбутньої роботи.

Висліди IV. ВЗУН будуть опубліковані. Загальні дані вже появилися в пресі. І ми подамо зі свого боку все найосновніше, як тільки будуть нам удоступлені матеріяли.

МОГИЛА В ЖИТОМИРІ

Буревісного серпня 1941 р., коли в Україні у кривавому змаганні сплелись московські й німецькі загарбники, коли, здавалось, знову усміхнулась українству нагода і хвиля національного відродження покотилась по містах і селах України, у волинському місті — Житомирі пролунала серія братовбивчих стрілів, що скосила Омеляна Сеника-Грибівського та Миколу Сціборського. Дев'ять років минуло від тієї трагічної події, і багато імен долучилось до списка убитих тією ж скритовбивчою рукою. Багато слів списано досі, як і в обороні чести обох Покійників, яких і по смерті старались вбивники знищити морально, багато слів написано й останніми в обороні цього злочину. Воєнні події і післявоєнна дійсність присипали піском кров на житомирському бруку і останніми роками й згадувати Покійників стало «немодним» серед «сконсолідованої» нашої суспільности.

А проте постаті О. Сеника і М. Сціборського, полум'яних українських патріотів та передових людей українського визвольного руху між двома світовими війнами, вповні заслуговують на те, щоб добра пам'ять про них зберігалась серед українства, щоб діла їхні і їхній життєвий шлях, шлях непримиренної боротьби за волю Батьківщини, був дороговказом і прикладом молодому поколінню українства.

Постаті О. Сеника і М. Сціборського мало відомі повоєнному поколінню української молоді. А саме, ніхто інший, як Омелян Сеник-Грибівський являвся духовим творцем та відіграв важливу ролю у розбудові націоналістичних організацій, зокрема на американському континенті. І ніхто інший, як Микола Сціборський своїми ідеологічно-програмовими писаннями ставив духові основи під ріст цих організацій в Канаді й Америці.

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ

Життя Омеляна Сеника нерозривно зв'язане із життям підпільного визвольного українського руху. Ще до 1. світової війни він активно працює в таємних гуртках української молоді та веде освітню акцію серед спольщеного робітництва львівських передмість. Згодом бере участь в українських визвольних змаганнях 1918-20 рр. та сотником УГА проходить її перемоги й невдачі, опиняючись врешті в 1920 р. у польському полоні, звідки втікає та прямує у Львів. Тут поринає у вир підпільної революційної праці, співтворить Українську Військову Організацію (УВО), стає зв'язковим при Верховній Команді УВО, незамінним «Канцлером», як називає Сеника його шеф, сл. п. полк. Є. Коновалець. Побіч полк. Коновальця, полк. Мельника, сот. Головінського, він стає «душею» революційного руху на Рідних Землях, організатором і ініціятором численних «ексів», масових акцій, пропагандивних виступів. Кількакратно сидить у польській тюрмі і мужньо зносить побої і переслідування польської поліції. 1927 р. на наказ Полковника виїжджає закордон, де негайно включається в широку роботу закордонної експозитури УВО. Об'їздить усі еміграційні українські осередки, розбудовує організаційну сітку, пов'язує еміґрацію із цим ідейним процесом, що його переживає Батьківщина. Починає видавати нелегальну «Сурму» і стає її першим редактором. Організує її передачу на рідні землі, куди часто виїжджає із окремими завданнями Проводу. Своїми небуденними організаційними та особистими прикметами вибивається Сеник на передове місце в Організації та стає одним із найближчих співробітників та друзів сл. п. Є. Коновальця.

В рр. 1928-29 обїжджає О. Сеник, як делеґат УВО, ЗДА, де проводить імпозантну політично-

організаційну роботу, овочом якої стає ОДВУ На 1. Конгресі Українських Націоналістів обирають О. Сеника членом Проводу Українських Націоналістів, в якого складі залишається він аж до смерти. Внедовзі потім виїжджає нелегально у Край, де один рік кермує підпільною роботою Організації в найважчий час польського терору, масових арештів членів ОУН та пацифікацій. Переходить есчьку і швайцарську тюрми, а врешті 1934 р. знову виїжджає заокеан. Кілька місяців проводить він у Канаді обїжджаючи із промовами українські осередки.

1938 р. обїжджає Сеник Південну Америку, розбудовуючи і скріплюючи тамошні українські націоналістичні організації. Там і застає його болюча вістка про большевицький злочин в Роттердамі. Він негайно повертається в Европу, щоб як заступник Вождя перебрати тимчасовий провід Організацією. Підготовляючи II. Конґрес Українських Націоналістів, Сеник Одночасно кермує акцією ОУН на Карпатській Україні, вислідом якої стає створення Карпато-Української Держави. В серпні 1939 р., II. Конґрес вибирає Провідником ОУН, згідно із заповітом сл. п. Є. Коновальця, полк. А. Мельника, якому О. Сеник передає керівництво Організацією.

М. Сціборський, уродженець Житомиру та мешканець Золотоверхого Києва, пізнав українську дійсність із усіх її веселих та сумних боків. Він пережив зворушливі дні Революції 1917. року, пізнав найтонші закутини московської душі, безпосередньо стикався з усіма причинами, які довели до розвалу московсько-царську імперію. З Українською Армією перебув Сціборський всі походи, був завжди там, де потрібно відданости, хоробрости та самопожертви. В 1920. році вийшов разом з українською армією на еміґрацію, де довгі роки терпів нужду в польських таборах інтернованих. В тому часі закінчив спеціяльні курси ґенерального штабу з ранґою підполковника кавалерії. За три роки пізнає докладно другого національного ворога — поляків, кидає Польщу, переїжджає до ЧСР, вступає там до Української Господарської Академії в Подєбрадах, яку закінчує з дипломом інженера-економіста.

Його студії переплітаються громадською діяльністю в студентських товариствах, де Сціборський займає керівні місця, і головно політичною чинністю.

Покійник нав'язує особистий контакт з полк. Євгеном Коновальцем, вислідом якого є зорганізування Сціборським Леґії Українських Націоналістів в Подєбрадах.

В 1930 р. на доручення полк. Євгена Коновальця їде до Парижа зорганізувати українську кольонію у Франції та створити з Парижа один з центрів українського націоналізму. Покладені на нього завдання блискуе чвиконуе.

Його твори, як «Земельне питання», «Національна політика большевиків на Україні» — перекладена на англійську, французьку та німецьку мови, «Україна в цифрах», — перекладена на німецьку мову, «Демократія», «Сталінізм», — представляють собою цінний вклад у скарбницю української публіцистично-наукової літератури.

Але найбільшу ціну мають його праці програмово-ідеологічного характеру, де Покійник детально опрацював програмові рямки і докладно обґрунтував політичну програму ОУН, зв'язуючи її нерозлучно з історією, традицією, геополітичним положенням та політичною й економічною потенцією української нації.

СМЕРТЬ НА СТІЙЦІ

Вибухає війна, яка ставить перед Організацією нові перспективи й нові завдання. О. Сеник несил у цей важливий момент. У розгарі тієї праці приходить диверсія в Організації, яка спрямовує своє вістря теж проти О. Сеника, намагаючись знищити його морально, а разом з ним і авторитет Проводу та правопорядок в Організації. О. Сеник не дає зломити себе ніяким інсинуаціям і рафінованим наклепам. Вкладає себе цілого в справу розбудови кадрів ОУН, надірваних диверсією. З вибухом німецько-совітської війни нелегально вибирається із М. Сгіборським та іншими на Схід. Завжди перший, завжди в авангарді, він опиняється у серпні 1941 р. у близькому запіллі фронту, у Житомирі, звідки кермує розбудовою організаційних станиць ОУН на Правобережжі та готує кадри для перекинення в Київ. Несподівано вривається його кипуче творче життя 30. серпня 1941 р. з рук скритовбивника, одного з тих, що від півтора року намагались сплюгавити його ім'я та знищити морально, падають стріли в О. Сеника і М. Сціборського.

Українська Національна Революція злучила Сціборського зі Сеником. Вони разом працювали, взаємно себе доповнюючи, разом пліч об плече, і впали на визначених Вождем постах. Біля житомирського собору виростає їхня незамітна могила, зруйнована 1943 р. повертаючими московськими ордами.

Житомирська могила долучується до довгого реєстру жертв нашого історичного духа руїни, від князів Бориса і Гліба починаючи, по сьогодні, тінь Святополка Окаянного тяжить над українською спільнотою, розбиваючи найкращі її пориви і почини. А разом з тим поглиблюється внутрішня боротьба і міжусобиці на чужині, що ведеться за неіснуючі міністерські портфелі і сумнівні мандати.

Хай спомин про Житомир буде українству пересторогою, що передумовою державного українського відродження, є наше моральне переродження, очищення нашої спільноти від буряну гуляйпілля й братоненависництва, вселення в українські душі духа братолюбія та единомислія.

В наших руках могутня зброя

Відколи журнал «Самостійна Україна» став, нарешті, органом ОДВУ — перед членством Братніх Організацій в ЗДА відкрилися величезні можливості поширення і поглиблення їхньої всебічної діяльности. Рівночасно чітко визначилася відповідальність не лише за зміст і технічне оформлення журналу, але й за створення потрібних передумов для розбудови Видавництва у міцне, на здоровій господарській базі функціонуюче ПІДПРИЄМСТВО,

Безперечно, від членства ОДВУ і Братніх Організацій залежатиме ЧИМ журнал стане в недалекому майбутньому: чи трибуною творчої думки. відзеркалюванням нашого актуального «Я» і варстатом, в розбудові якого зацікавлений господар-середовище, чи... тягарем, який будемо намагатися в якийсь спосіб позбутися.

Останнього не боїмося. Друг Панасюк в травневому числі журналу влучно намалював жахливо-огидне тло, якого не вільно переочувати Українській Людині, якщо вона дійсно не хоче бути несвавною його складовою частинкою. Хочемо чинно від того сірого тла політиканства й самопожирання — відірватися. Прагнемо внутрішньої спаяности і прагнемо всього того, що допомагає її зміцненню. Для цього потребуємо власного пресового органу! Потребуємо відзеркалення себе, як творчого чинника. Потребуємо критично глянути на себе, на своє збірне «Я», членом якого є кожен з нас, чи він є членом більшого чи меншого Відділу ОДВУ чи любої Братньої Організації; долею кинутий в казан кипучого великого міста, чи працюючий десь в тиші і затишку переферії цієї країни.

Бо лише власний пресовий орган перетворюватиме нас з «членів Відділів ОДВУ у члени більшої своєї родини, бо лише власний пресовий орган дасть змогу нам всім бути в курсі справ і інтересів Організації ширше, ніж їх можемо бачити з висоти «дзвіниць» інтересів своїх Осередків-Відділів. Ми ж бо свідомі «складности життя» й з досвіду знаємо, що самих сходин членства у Відділах занадто мало для того, щоб усе членство було стало поінформоване про всебічне життя ОДВУ в цілому.

Ми прагнемо СПАЯНОСТИ, спаяности не лише формальної, але й внутрішньої, духової. Ми не думаємо, що як цілість ми можемо рівномірно рости і удосконалюватися, користаючися лише зі своїх місцевих культурних сил. Навіть коли робота Культурно Освітніх Референтів на місцях буде поставлена зразково. Занадто нерівномірно наші культурні сили розпорошені по Відділах, до того ж лише цієї роботи для такої Організації, як ОДВУ — рішуче замало! Є конечним рівночасно донести ЖИВЕ СЛОВО під стріху кожного нашого члена, потрібно уможливити всім нам, — розсіяним по цілій країні — чути ТІ САМІ ДУМКИ, вникати в ті самі проблеми, знати про становища до різнородних питань, порушувані КИМСЬ З НАС ПЕРЕД ВСІМИ НАМИ. Для цього ми потрібуємо власного пресового органу. І власне тому ЦУ ОДВУ, перебираючи в свої руки «Самостійну Україну», — може найкраще зуміла цим своїм кроком піти назустріч членству, спраглому спаяности, прагнучому зактивізування ЦІЛОСТИ через зактивізування КОЖНОЇ ОДИНИЦІ. Цього потребуємо в інтересах спільної справи не лише для формування одиниць-складників Організації. Цього прагнемо і як члени Відділів ОДВУ і Братніх Організацій, бо ми свідомі того, що й вони будуть на місцях більш активними і цілеспрямованими, коли сприятиметься ростові і скріпленню їхнього активу по осередках.

Пердумовою перетворення нашого журналу в своєрідний «духовий цемент» є конечним охоплення передплатою журналу ВСЬОГО ЧЛЕНСТВА ОДВУ і Братніх Організацій. При цьому мусимо пам'ятати, що в цьому випадкові не йдеться виключно про творення матеріяльної бази для свого журналу. Вона тим теж створиться, бо кількість членства Організації є вистарчаючою для бездефіцитного існування журналу. В основному йде про задоволення насушної потреби членства — про забезпечення його пресовим органом власної Організації!

Виломи тут неприпустимі, бо не може бути «кращих» і «гірших» членів ОДВУ, читаючої «еліти» й байдужих до справ поза своїм осередком «низів». ОДВУ по духові своєму є елітарною Організацією, Організацією Українських Людей, які свідомо стали під ідейний Прапор Організації ДЕРЖАВНОГО ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ, під Прапор Організації, яка є духовим, моральним і матеріяльним ЗАПІЛЛЯМ Визвольного Фронту України і її авангардних сил — ОУН.

В добу двобоїв світоглядових систем — друковане Словоо є не менш могутньою зброєю за інші її роди. Тоому — учімося ж триамти свою зброю в своїх власних руках!

М. Михалевич

Інж. Осип Бойдуник

До питання кризи в Державному Центрі УНР

Кризи урядів, навіть в нормальному житті в упорядкованих державах, не є новиною. Ми знаємо випадки, що навіть в однопартійних урядах західніх держав з парляментарною системою бувають кризи. І це не є сенсацією.

Бувають кризи й в Уряді УНР, тобто у Виконавчому Органі УНРади. Можна сміло сказати, що Виконавчий Орган УНРади, від 1953 р. перебуває в перманентній кризі, коли взяти до уваги, що той Виконавчий Орган повинен бути виявом консолідації. Ії знаком кризи і в її атмосфері відбувалася ІІІ-тя сесія УНРади в березні 1954 року, яка тієї кризи не усунула. Бо ж фактом є, що ОУН не дала своїх представників до посесійного ВО УНРади, подаючи того причини суто політичного характеру. Той кризовий стан поглибився в травні 1954 р., коли УНДС відкликав своїх представників з ВО УНРади. Правда, на місце УНДС вдалося голові ВО УНРади здобути ОУН. Але, виходячи з засад і вимог консолідації, тою «заміною» не усунено самої кризи, і кризової атмосфери в Державному Центрі не то що не відпружено, але її ще загострено, що виявлено не лише в деякій українській пресі, але навіть у працях самого ВО УНРади. Це питання, кількома наворотами, було предметом безпосередніх чи листовних вимін думок між компетентними чинниками Державного Центру. На жаль, без успіху.

Але, уступлення голови парляменту, це таки новина і сенсація. Це ж бо є криза не уряду, тобто тої частини державного керівництва, яку покликається і міняється відповідно до обставин і потреб, але це криза стрижня в парляментарно-народовладній чи демократичній системі, якого не покликається лише вибирається. Іншими словами, це є криза цілого Державного Центру. І тому мусить заіснувати щось незвичайно поважне, щоб на таку кризу рішитись, що в нормальних і упорядкованих системах зумовляє розв'язання парляменту. І тут власне приходимо до кореня справи, який дасть нам змогу вияснити питання сучасної кризи в Державному Центрі УНР.

Українська Національна Рада є парляментом, чи своєрідним передпарляментом, так по генезі, як і по структурі, так по завданнях, як і по діяльності і праці, які випливають із своєрідних еміграційних відносин і вимог.

Ми не маємо змоги тут над тим докладно зупинятись. Тут лише вкажемо, що в норамльних парляментах щорічно, двома наворотами, відбуваються кількамісячні сесії і їх засіданнями керує голова парлямнту, а речниками фракцій є посли парляменту.

Інакше є в нашому Державному Центрі. Сесії відбуваються паруденні раз на кілька років, а всі завдання парляменту, поміж тими сесіями, виконує Президія УНРади, складена з п'ятьох осіб, включно з головою УНРади, які є рівночасно речниками своїх фракцій на засіданні Президії. І в тому саме є складність в керівництві парляменту — Президії УНРади. Щоб тій складності бодай частинно запобігти, ОУН ще перед ІІІ-тьою сесією УНРади внесла проєкт доповнення Тимчасового закону, який і прийнятий був сесією в березні 1954 р. як стаття 13а, яка дозволяє і вказує Президії УНРади, що вона «в справах особливої ваги покликає на свої засідання представників Українських Церков, українських наукових установ, українських суспільно-громадсьих централь, організацій українських комбатантів, які беруть участь в нарадах Президії і висловлюють свої міркування, що їх Президія Національної Ради бере до уваги при своєму остаточному вирішуванні справ». Тим шляхом проєктодавець і законодавець мали на увазі те, щоб між сесіями рішення важливих справ «справ особливої ваги» не залишати лише для п'ятьох чи шістьох членів Президії, які до того ще є й речниками фракцій.

До того треба додати, що не всі угрупування, які належать до УНРади прийняті на ІІІ-ій сесії, заступлені в Президії УНРади. І коли, наприклад, «Свобода» з ЗДА, ч. 126 з дня 24. червня ц. р., пише що «більшість партій членів УНРади, рішила приєднатися до цього рішення» (Паризького Бльоку), то не не відповідає правді, бо це «рішила» більшість партій, заступлених лише в Президії, а не в УНРаді. І направду було б важко відповісти на питання, чим УНДО і УСП, які це «рішали», є важливіші, чи сильніші від СЗСУ, СП і СКТСУ, які в тому «рішенні» участи не брали, бо не заступлені в Президії?! І коли вже брати математичну точність, на яку покликається «Свобода», то на вісім «партій членів УНРади» те «рішення» приняли, але всього-навсього три партії. Але не те тут важне, хто «рішав», а куди важніше, що ті фракції «рішили»?

На цю тему вже дещо написано в українській пресі. Але, як звичайно, багато в тому неточностей,

а навіть фантазії. Прикладом тих неточностей є таки «репортаж» в американсько-українській «Свободі» ч. 120, з дня 24 червня.

Для кращого зрозуміння і усвідомлення собі сучасної кризи в Державному Центрі мусимо вийти з основного заложення і факту, що московський нарід впродовж цілої своєї історії від моменту свого народження і формування, починаючи Андрієм Суздальським в XII столітті, дише ненавистю до українського народу і його держави з центром у Києві. Ця ненависть виявлялася в постійній агресії і воєнних походах московських князів проти України-Руси. Та агресія і походи Московщини проти України відбувалися так в часи княжі, як і гетьманські, як в кінці й у нашому столітті в часи республіканські, байдуже на режими, які панували в Московщині, чи то за часів царських, чи в часах сьогоднішньої РСФСР. Як сьогодні за большевицького режиму, так само й за царських часів переселювано українців поза межі їхньої соняшної Батьківщини. Як сьогодні за большевицької окупації, так давніше за царської всіх непокірних, свідомих українців, отих «мятежніков», «мазепинцев», «сепаратістов», а сьогодні «петлюровцов» і «буржуазних націоналістов» висилано на Соловки, де вони гинули, от хоч би для прикладу, останній запорізьки отаман Кальнишевський і багато іншої козацької старшини. І тому, гетьман Павло Полуботок сказав до царя Петра I-го, що «нас розсудить лише залізо і кров».

Це є відомі речі, над якими нам тут зайво докладніше зупинятись.

По другій світовій війні, до збройної боротьби України з Московщиною приєднався й західній світ, західні вільні народи, своєю «психологічно-холодною війною». Ми направду можемо радіти з того, що західній світ, нарешті, усвідомив собі цілу грозу агресії московського большевизму і рішився на війну з ним, бо тим самим в тій війні ми тепер не є осамітнені, як це було дотепер.

У тій психологічно-холодній війні інтерес західнього світу збігається з інтересом поневолених народів, а в тому, зокрема, українського народу. Але доводиться ствердити, що інтерес українського народу. Але доводить ствердити що інтерес укр. народу не вичерпується боротьбою з большевизмом і його усуненням. Бо коли інтересом західнього світу, на чолі з могутньою Америкою, є приборкання чи усунення большевизму, то в додаток того, інтересом українського народу є ще усунення московської окупації і привернення суверенности Українській Соборній Державі. Не може бути сумніву, що це саме є і в інтересі західнього світу, дарма що він не завжди здає собі з цього справу.

Що деякі західні народи не виявляють зацікавлення до самостійности України, то це ще можна зрозуміти. Але ніяк не можна виправдати того, що деякі чинники тих народів, намагаючись включити український нарід в рямці своїх заходів в боротьбі з большевизмом, рівночасно накидають йому засяги тієї боротьби, виключаючи в ній боротьбу за привернення суверенности Українській Державі, тобто обмежуючи цю спільну боротьбу до своїх і лише своїх вужчих інтересів, та ще й вимагаючи від українських політичних чинників співпраці з його відвічним ворогом. Невже в таких рямцях і з такими передумовами чи й вимогами можлива успішна співдія і перемога? Та ж це була б наглядна духово-моральна і політично-визвольна демобілізація українського народу, на що жадний відповідальний за визвольну боротьбу український чинник не може і не сміє погодитись.

І тут, власне, в тому і ніякому іншому питанні приходить до розбіжности між українськими політичними чинниками і деякими чинниками американськими, а саме АКВБ, який у своїх завданнях змобілізувати і зорганізувати «народи СССР» чи їхні еміграції для боротьби з большевизмом, намагається накинути політичним чинникам поневолених народів, а в тому й українському народові вище згадані передумови, вимагаючи залишення питання суверенности України до часу усунення большевизму. І ось в тому й полягає істота того «непередрішенства», про яке стільки пишеться і говориться і яке стоїть на перешкоді наладнанню співпраці з АКВБ.

Ми не будемо тут зупинятися над процесом ладнання тієї співпраці з АКВБ, яке тягнеться від 1952 року. Про це ми й інша українська преса доволі писали з приводу КЦАБ-у і МАКЦ-у в 1953 році. Так само ми не будемо зупинятись над ґенезою участи українців в Радіовисильні «Визволення» в Мюнхені, чи Інституті вивчення культури СССР, та тими труднощами з якими там доводиться зустрічатися, бо й про це доволі написано в пресі. Не будемо тут ще раз звертати увагу, що ті установи не мають нічого спільного з визвольною політикою, про що вже писалось. Ми зупинимось тут лише над останніми заходами на тому відтинку і їх вислідами, які й спричинили безпосередню кризу у Державному Центрі УНР.

Від самого початку актуальности співпраці з АКВБ українські політичні чинники не відмовлялись від такої співпраці, але окремо від москов-

ських чинників. По вичерпанні спроб з КЦАБ-ом і МАКЦ-ом, АКВБ запропонував Діловий Комітет «співпраці народів СССР», який українці відкинули так само, як попередньо КЦАБ і МАКЦ.

Пропозицію Паризького Бльоку з вересня 1954 року на створення двох Центрів з «шапкою» над ними у формі постійної Контактової Комісії, АКВБ не прийняв, так як не прийняли його й українські політичні чинники.

Відкидаючи цю вересневу пропозицію Паризького Бльоку, АКВБ відповів і висловив побажання, щоб еміграція народів СССР з власної ініціятиви і власними заходами, знайшла форми єдиного політичного центру співпраці, а до того часу АКВБ, покищо, не анґажується в ті заходи.

Слідом за тими побажаннями АКВБ Паризький Бльок на своїй Конференції в квітні 1955 р., в якій взяли участь голова ВО УНРади інж. Симон Созонтів і член УНРади Панас Феденко, як представники УНРади, опрацювала наступний «проєкт співпраці еміґрації народів СССР для боротьби з большевизмом», який тут передаємо в перекладі:

«1. Два політичні Центри: Центр нерусских народів (Паризький Бльок) і Центр руських політичних організацій беруть на себе взаємно обов'язок координувати свою діяльність направлену для визволення своїх народів від большевицької тиранії. 2. Кожний з двох Центрів веде свою організаційну і політичну роботу самостійно, не втручаючись один одному у внутрішні справи. 3. Американський Комітет виявляє всесторонню моральну і матеріяльну допомогу кожному Центрові для посилення його творчої праці у всіх ділянках поставлених завдань для визволення від большевизму. 4. Для узгіднення діяльности між двома Центрами, які будуть необхідно вимагати спільних виступів всієї еміґрації, чи усунення можливо виникнувших колізій між двома Центрами, відбуваються перманентні конференції представників двох Центрів і представника Американського Комітету. 5. Перманентні конференції не менше один раз на місяць, а при потребі відбуваються екстраординарні конференції. 6. Екстраординарні конференції відбуваються за ініціятивою одного з Центрів і з ініціятиви представника Американського Комітету. 7. Кількість представників на конференцію висилає кожний Центр і Американський Коімтет по своєму власному уподобанні. 8. Усі рішення конференції приймаються по узгідненні представників двох Центрів і представника Комітету».

Не зупиняючись над самим проєктом звертаємо лише увагу, що той проєкт є не проєктом домовлення про співпрацю Паризького Бльоку з АКВБ, як це дехто намагається «пояснити», лише це є проєкт домовлення про співпрацю між Паризьким Бльоком, в склад якого входить Державний Центр УНР, і Центром політичних організацій московських, так як того вимагає АКВБ, сам не анґажаючись, як це вже вгорі згадано.

Цей проєкт Виконавчий Орган УНРади, на своєму засіданні, дня 9 травня 1955 р. розглянув, змінивши в точці 5-тій слово «перманентні» на «періодичні», а в точці 6-ій слово «екстраординарні» на «надзвичайні», рішив, що той проєкт «вважає за можливе прийняти» і далі рішив «подати проєкт до затвердження Президії УНРади». Одержавши той «проєкт», голова УНРади передав його на розгляд і оцінку Комісії Зовнішніх Справ УНРади.

Ми не будемо тут зупинятись над процедурою і перебігом засідань Комісії. Тут лише вкажемо, що Комісія Зовнішніх Справ УНРади, на засіданні Президії УНРади дня 28. травня 1955 р., повідомила Президію УНРади, що фракції ОУН і УНДС, а також керівник ресорту зовнішніх справ ВО УНРади, інж. Дм. Андрієвеський, внесли цілий ряд поправок до запропонованого «проєкту» і «тому, на думку Комісії, Президія УНРади може рекомендувати Виконному Органові УНРади ведення дальших переговорів в справі «Проєкту співпраці...», з метою його удосконалення, ураховуючи поправки до «Проєкту», що були зроблені на засіданні Комісії». Кожному, обізнаному з парляментарною практикою, мусіло б бути ясно, що Комісія парляменту — УНРади, не погоджується з проєктом і не пропонує прийняти його, лише завернути до ВО, щоб той поробив заходи для узглядження поправок, внесених на Комісії.

По переведенні дискусії над проєктом і над «внеском» Комісії, голова УНРади, згідно з «внеском» Комісії, зредаґував і предложив Президії УНРади до схвалення наступну резолюцію: «Президія УНРади не може прийняти «проекту сотрудничества емиґраций народов СССР по борьбє с большевизмом» в предложеному їй Виконавчим Органом тексті, й тому доручає Виконавчому Органові поробити заходи в напрямі зміни того «проєкту», враховуючи поправки до «проєкту», винесені на засіданні Комісії зовнішніх справ і Президії УНРади, і запропонувати справлений проєкт на схвалення Президії УНРади».

Тому внескові зредаґованому головою УНРади, спротивилися деякі члени Президії і Виконавчого Органу, домагаючись поставлення на голосування внеску Виконавчого Органу на затвердження «проєкту» в тексті запропонованому Виконавчим Органом.

Не маючи змоги переконати опонентів про помилковість їхньої вимоги, і так само не маючи змоги узгіднити спірні питання, але щоб зберегти порядок і максимум об'єктивности при вирішуванні так складних і «особливої ваги» справ, голова УНРади запропонував відложити питання прийняття «проєкту», а тимчасом скористати із статті 13а Тимчасового закону, схваленої III-ою сесією, про яку ми вже вгорі згадували, й запросити тих представників на засідання Президії УНРади, щоб вони, як сказано в тій статті того закону, висловили свої думки на той проєкт.

Тій пропозиції, як і попередній, знову спротивилися прихильники і речники внеску Виконавчого Органу і далі вимагали ставлення на голосування «проєкту» в тексті запропонованому Виконавчим Органом.

Ставити внесок ВО на прийняття «проєкту» в тексті первісно запропонованому ВОрганом, без пропонованих поправок, голова УНРади вважав, що це була б великої ваги помилка, з далеко йдучими наслідками так морально-психологічного, як і політичного характеру. Тому, користаючи із статті 12-ої Тимчасового Закону, передав керівництво засіданням Президії заступникові голови УНРади, проф. Євгенові Ґловінському. Проф. Євген Ґловінський вкінці пішов назустріч вимогам Виконавчого Органу УНРади і подав на голосування «проєкт» у тексті, предложеному Виконавчим Органом, який без поправок фракцій ОУН і УНДС, а навіть і керівника ресорту зовнішніх справ, та всупереч внескові Комісії зовнішніх справ УНРади, був прийнятий голосами УРДП, УСП і УНДО, при спротиві ОУН і УНДС.

Супроти такої помилки, голова УНРади, Осип Бойдуник, негайно зголосив свою демісію, зложивши до протоколу наступну деклярацію: «З уваги на те, що прийнятий є «проєкт сотрудничества народов СССР по борьбє с большевизмом» в тексті предложеному Виконавчим Органом, який, в мойому розумінні, суперечить визвольній боротьбі з Московщиною і постановам сесії УНРади з дня 10 березня 1954 р., уважаю для себе неможливим далі очолювати Українську Національну Раду і бути членом її Президії, Згідно із ст. 12-ою Тимчасового Закону, передаю головування найстаршому віком заступникові голови, проф. Євгенові Ґловінському, який, згідно із ст. 11-ою Тимчасового Закону, переведе на найближчій сесії УНРади вибори нового голови УНРади».

Ось так виглядає фактичний стан в питаннях кризи в Державному Центрі УНРади. Чи це означало б, що ОУН змінила свій погляд на питання потреби консолідації з одним керівним Центром?

Нічого подібного! ОУН, виходячи із засади власних сил народу, й надалі визнає потребу консолідації тих сил із одним Центром, але таким який буде консолідовано вести боротьбу з ворогом, а не схилятись до пактування з ним, заставляючи інших до боротьби і використовуючи ту боротьбу.

Чи то означає, що ОУН є проти мирного співжиття або навіть співпраці в поході проти большевиків і московської окуації, з московським народом, чи його політичними організаціями?

Зовсім ні! ОУН не відмовиться ані від мирного співжиття із своїм північним сусідом Московщиною, ані не відмовиться від співпраці з представниками московських політичних організацій, але під умовою, що вони визнають московську аґресію з 1917-21 років і окупацію України за неважну, та раз на завжди відмовляться від аґресії супроти України, і виявлять, не на папері, а на ділі, добросусідське, мирне відношення супроти України й українського

Чи може, вкінці, це означає, що ОУН відмовляється від співпраці з американцями, чк хоч би з АКВБ, як це дехто злорадно спішить голосити?

Сохрань Боже! З американцями, а в тому й з АКВБ ми раді співпрацювати, але під умовою, що будуть обосторонньо і взаємно визнані і респектовані вимоги й інтереси, як американські, так і державницько-українські.

А якщо ті три вимоги не будуть здійснені, що тоді? Тоді український нарід і його самостійницькі політичні організації змушені будуть продовжувати свої визвольні змагання власними силами, як це було до тепер, користаючи з допомоги тих їхніх приятелів, які вже є, навіть в ЗДА і серед американського народу, здобуваючи їх далі, йдучи до перемоги народовладної системи.

КРИЗА В ДЦ УНР ПОГЛИБЛЮЄТЬСЯ

Із достовірних джерел довідуємось, що криза в Державному Центрі УНР поглибилася.

Слідом за демісією Голови УНРади Осипа Бойдуника і Керівника Ресорту зовнішніх справ ВО УНРади Дмитра Андрієвського, дня 16. липня ц. р. подався до демісії Урядуючий Голова УНРади проф. Євген Ґловінський. Сталося це в наслідок протиконсолідаційної постави партій УРДП, УСП і УНДО, які зовсім не по демократичному відмовились від реорганізації ВО УНРади і поладнання сьогоднішньої кризи на засадах консолідації, зводячи тим цілий Державний Центр до символіки, як то було колись між двома світовими війнами за «варшавських часів».

Володимир Різник

Не словами, а ділами

«Хто твердить: Люблю свій нарід, а не сповняє своїх обов'язків супроти нього — той брехню твердить!» (І. Франко).

Через останніх двадцять п'ять років часто повторюємо, що Організація Державного Відродження України враз із Братніми Організаціями це запілля бойового фронту на рідних землях, запілля Української Національної Революції, запілля Проводу Організації Українських Націоналістів. І через останні двадцять п'ять років ОДВУ і Братні Організації старалися в більшій чи меншій мірі, з більшими чи меншими успіхами, вив'язуватися зі свого завдання.

І здавалося, що коли по другій світовій війні до ЗДА приїхало так багато давніх активних членів того ж бойового фронту, так багато недавніх передових членів Організації Українських Націоналістів, що аж тепер ОДВУ і Братні Організації підсилені новими силами зможуть повнотою вив'язуватися зі свого завдання, зі свого призначення. Та минають роки за роками, а на превеликий жаль і до сьогодні так багато передових членів полишилися поза організаційними рямками ОДВУ і Братніх Організацій, ба що гірше своєю неактивністю впливають деморалізуюче на інших, що колись їх обожали, чи з ними для одної ідеї працювали.

А так здається самозрозумілим повинно бути усім організованим націоналістам, що Організація Державного Відродження України й Братні Організації мають у ЗДА велике завдання перед історією українського народу й великі можливості допомагати його визвольній боротьбі. Користаючи з гостинності й свободи американської землі, користаючи зі свого права, як громадян Америки, користаючи з морального авторитету, що ним тепер користуються ЗДА, як бастіон вільного світу, ми могли б добитися поважних результатів для допомоги визвольній боротьбі українського народу, для допомоги Проводові Організації Українських Націоналістів, як виразникові тієї боротьби, коли б всі ми звернули свою увагу й всю свою енергію в тому напрямі. Не треба ж здається нікому доказувати, що тільки в організації сила, що тільки зорганізовано можна добитися певного впливу на наш уряд, що тільки з організованою спільнотою числяться американські чинники й то спільнотою сильною й спаяною, що знає чого хоче й до чого стремить. Тому таким очевидним є, що обов'язком кожного бувшого члена ОУН, кожного бувшого члена ОДВУ і Братніх Організацій, які ще тому двадцять п'ять років визнали ідеологію українського націоналізму й приняли її за свою, які як каменярі торували шлях для українського націоналізму серед української еміграції в ЗДА, які внесли ідеалізм і патріотизм в українське загальне еміґрантське життя, які розвіяли соціял-комуністичний дурман серед української еміґрації, що здорово заморочив був нашу еміґрацію по закінченні першої світової війни, які своєю відданістю справі, посвятою, ідейністю, активністю й жертвенністю зрушили широкі маси до участі в громадському житті й в усіх політичних акціях і вели перед.

Тому непристойний промах супроти інтересів свого народу й своєї організації та визвольної справи роблять ті, що не належать до ОДВУ чи Братніх Організацій, а виключно дбають лише про поліпшення свого становища й буття та не використовують свого довголітнього організаційного досвіду на скріплення й пожвавлення праці на тому терені. А вже тяжку кривду роблять ті націоналісти визвольній справі й ОДВУ, коли в місцевостях, де їх більше число, не вважають своїм обов'язком створити відділ ОДВУ чи відділ Братньої Організації, а навпаки є проти такого відділу, бо це могло б заколотити їхній спокій та змушувало б їх до певної діяльности й підпорядкованости Центральній Управі. Бо навіть українські націоналісти, що живуть одинцем по різних місцевостях, повинні держати контакт із організацією й повинні брати участь і бути допоміжним в усіх починах і акціях Центральної Управи ОДВУ та повинні створювати

пригідні умовини для створення відділу ОДВУ чи Братньої Організації.

Та замало вдоволятися навіть приналежністю до ОДВУ і Братніх Організацій, коли Ви як член не проявляєте жодної активности, не берете участі в засіданнях і зборах відділу, не вплачуєте вкладок і одноцентового опадаткування на визвольний фонд, не передплачуєте націоналістичних видань, одним словом, коли Ви член на словах і на папері, а не на ділі, бо справді Ви тоді для організації лише животіючий труп, що своєю гнилизною заражує здоровий елемент. І треба признати слушність тверджені Івана Франка, що замало твердити, що я люблю свій нарід, а так само замало твердити, що я український націоналіст, замало з гордістю покликатися на своє минуле, замало на словах і письмі крилатими фразами доказувати свій патріотизм, коли Ви не сповняєте своїх обов'язків супроти свого народу й супроти своєї організації. Нам треба менше слів, а більше діл, менше критики, а більше довіря до своїх провідників і свого керівного тіла — Центральної Управи ОДВУ, менше самореклями й амбіціонерства, а більше муравлиної праці й виконування дрібних і буденних організаційних обов'язків. Бо яке Ваше відношння до дрібних обов'язків таке буде Ваше відношення й до поважних справ.

Одним із таких дрібних обов'язків кожного члена ОДВУ та Братніх Організацій є стати передплатником організаційного органу «Самостійна Україна», відновляти її кожного року на час, приєднувати нових передплатників та допомагати журналові датками на пресовий фонд. Хоч як дрібним здається є цей обов'язок, бо за нього не дістанте ні слави, ні похвали, але сповнення якого якнайкраще вказує, чи Ви націоналіст на ділі, чи тільки на словах. Тому сповнім цей обов'язок зараз, не відкладаючи на пізніше й докажім, що орган нам дорогий, як дорогою нам і організація й її ідеї, що його видає.

Павлина Різник

Ювілейна Краєва Конференція ОУК в Канаді

У житті кожного народу роля жіноцтва є дуже важлива, а в житті поневоленого народу, як український, його роля ще більш відповідальна. Коли ж іде про українську жінку, що опинилася поза межами України, то її роля й завдання багато важчі й відповідальніші. Тому треба цінити й гордитися тим українським жіноцтвом, яке на еміграції в важких умовинах вміло найти час і можливість тримати духовий зв'язок із Рідним Краєм і йому допомагати. Одною із таких заслужених і патріотичних організацій є Організація Українок Канади ім. Ольги Басараб, яка якраз цього року величаво святкувала свій 25-річний ювілей у днях 20, 21 і 22-го травня в Торонті, Онт.

ОУК це єдина українська жіноча організація в Канаді з націоналістичною ідеологією і є вона складовою частиною Українського Національного Об'єднання разом із Українською Стрілецькою Громадою та Молодими Українськими Націоналістами, Постала вона в 1930 р., коли свідомі українські дівчата, що недавно приїхали до Канади по першій світовій війні, вступають у ряди Української Стрілецької Громади й тут творять свої секції, з яких пізніше оформилася жіноча організація ОУК.

«Культурно-освітня діяльність ОУК розвивалася зі зростом організації. Кожний відділ ОУК від Монтреалу до Ванкуверу щорічно влаштовує Свято Героїнь, День Матері, День Батька, академії, свята та відчити в честь українських письменниць та інших визначних українських жінок. Майже в кожному відділі відбуваються виставки вишивок не тільки для української громади, але й для пропаганди українського мистецтва поміж англійцями й іншими національностями, писання писанок, вечори вишивання. По багатьох відділах існують жіночі хори, які плекають традицію української пісні.

Майже нема відділу ОУК, де б не відбувалися вистави й концерти, що їх з успіхом приготовляли жінки й дівчата. Окремо плекають національні традиції українські жінки. Спільний Свят-Вечір, Свячене, Обжинки. Особливу увагу членкині ОУК приділяють дітям і доростові. Майже в усіх більших центрах ОУК, де є відповідна домівка, засновано дитячий садочок, періодичний чи неперіодичний, залежно від спроможностей. Разом з членами УНО членки ОУК мають нагляд над Рідними Школами, доростом МУН і допомагають Вищим Освітнім Курсам, як теж Осередкові Української Культури й Освіти. Треба тут згадати «Жіночий Світ» — сторінку в «Новому Шляху, яка виходила раз або два ра-

зи на тиждень від самого початку зцентралізування ОУК під редакцією Центральної Управи ОУК. У 1950 році ця сторінка перейшла в окремий жіночий журнал-місячник під цією ж самою назвою. І до сьогодні цей журнал придбав собі поважне число передплатниць у Канаді й поза Канадою та має всі дані на те, щоб удосконалитися й поширити свій наклад.

Гуманітарна діяльність ОУК виявилася ще далеко до другої світової війни. Організація дала багато допомоги Рідному Краєві, висилаючи свої пожертви на національні цілі, як Рідна Школа, захоронки, інваліди, Бойовий Фонд та інші різні цілі жіночих організацій в краю. Під час війни відділи ОУК допомагали Канаді в воєнних зусиллях, закуповуючи воєнні сертифікати й бонди і брали живу участь у різних збірках, призначених на воєнні цілі Канади. У той час коли шлях до Батьківщини був закритий, ОУК підтримує морально й матеріяльно українців, які в рядах канадійської армії перебували за океаном. Рівночасно допомагає Канадійському Червоному Хрестові в його акціях під час війни й по війні.

Організація Українок Канади є єдиною українською жіночою організацією, що немов передчувала, яке лихоліття має наступити під час війни, а тому ще за 5 років перед другою світовою війною створила Фонд Українського Золотого Хреста, з якого була готова подати першу допомогу у формі «керпакетів», тій еміґрації повоєнній, яка опинилася в Европі по таборах. Тісний контакт із Фондом Допомоги Канади та інших Допомогових Комітетів у Німеччині, Швайцарії, Англії й Бельгії давав можливість ОУК вести гуманітарну працю на ширшу скалю. Але тепер, коли в Европі ця акція через переселення української еміґраціі за океан зменшилася, гуманітарна діяльність ОУК звернена на опіку дітей-сиріт, вдів, українських шкіл, захоронків, старечих шпиталів і притулків. Багато тисяч долярів було зібрано мозольною працею членок ОУК і переслано за океан за цей час. Допомогова акція далі не припиняється.

Внутрішньо-організаційно-пропагандивна праця Організації Українок Канади має також дуже велику вагу. Крім розбудови й поширення відділів ОУК, членки стоять у тісному контакті й співпраці з членами УНО, УСГ і МУН, допомагають при імпрезах, сплачуванні домівок і інших акціях. ОУК є членом Комітету Українок Канади й співпрацює з іншими українськими жіночими організаціями в Канаді, Америці й Европі. Крім того є членом СФУЖО і бере живу участь в справах світового маштабу українського жіноцтва. Центральна Управа ОУК є членом Національної Жіночої Ради Канади, а активніші відділи ОУК є членами льокальних Жіночих Рад. Представниці Центральної Управи, як теж відділів ОУК беруть жваву участь у різних ділянках цієї надзвичайно поважної канадійської організації. Оособливу увагу членки ОУК звертають на пропагандивну сторінку української справи поміж англійським світом: крім жіночих беруть участь у інших англійських канадійських товариства і скрізь підкреслюють вагу української проблеми й культури в канадійському громадському житті».

Так коротко висловлена широка й багатогранна діяльність ОУК у програмі 25-річної ювілейної конференції ОУК. Я мала честь брати участь у тій конференції з рамени Головної Управи Українського Золотого Хреста в ЗДА, мала змогу вітати нашу сестрину й духово споріднену організацію з нагоди її 25-річного святкування й інформувати шановних делеґаток і гостей про працю й осяги Українського Золотого Хреста в Америці, як також мала честь виголосити в англійській мові промову про українське жіноцтво в організованому житті в час бенкету, щоб ознайомити численних присутніх канадійців із ролею й значенням українського організованого жіноцтва. У мене залишилося незабутнє враження з тієї поїздки й зустрічі з передовим активом націоналістичного жіноцтва ОУК. Український Золотий Хрест в Америці майже від самих початків свойого існування був у тісному контакті з організацією ОУК, ми намагалися наш зв'язок зміцнювати взаємними зустрічами й поїздками, бо наші проблеми й наші цілі були і є майже тотожні.

Крайова Конференція ОУК відбувалася в залях Українського Національного Дому, а бенкет відбувся в репрезентативному готелі Роял Йорк. Приємно вражала чисельність делеґаток майже всіх відділів ОУК, як теж чисельність гостей і представниць жіночих українських організацій Канади й Америки, точність і взірцева організація цілої конференції. Присутність і привітання представників міста Торонта, парляменту, Канадійської Жіночої Ради й інших визначних канадійців підкреслювали значення й ту велику ролю, що її ОУК виконала за останніх 25 років. Незабутне враження на мене справило відкриття святочної сесії конференції й вшанування померших членок, посвячення прапору Центральної Управи ОУК з спеціяльними церемоніями, ювілейний концерт із багатою програмою при участі 800 учасників, що по береги виповнили простору залю УНО та кольоровий фільм «Скарб України» про прекрасне народне мистецтво українського народу. Я з цікавістю й радістю слідкувала за перебігом ці-

лої конференції з її багатою, різноманітною й цікавою програмою, цінними доповідями ,живою й діловою дискусією та винесеними постановами сконцентрувати всю увагу над реалізацією гасла «лицем до молодого покоління», зберігати майбутнє духове обличчя української групи в Канаді, розбудовувати її духові вартості та сконсолідувати наші усі сили нашого ідейного запілля для допомоги визвольній боротьбі України. Ще досі перед моїми очами стоїть безприкладний патріотизм, відданість і завзяття членок ОУК, що лягли в основи тієї організації й далі ведуть їх до світлого майбутнього.

«ВІД МАРКСА ДО МАЛЕНКОВА»

Я. Шумелда

(Видання Першої Української Друкарні у Франції, Париж 1955, ст. 222)

Українці стоять на першому фронті боротьби з московсько-большевицьким світозагарбництвом. Україна впала першою жертвою новітньої московської аґресії і за майже сорок літ безперебійної боротьби зібрала чималий досвід. Нажаль, цей досвід пропадає. Хоч і як ми чванимося, що ніхто так добре не знає і не розуміє істоти московського імперіялізму. Та що з того, коли з того розуміння мало користи і для нас самих і для всього вільного світу. Можна б подумати, що коли ми вже такі добрі знавці всього московського, то найліпші, найкращі і найбільш монументальні твори про дух Московії походять з-під українського пера. Бо ж ніхто інший у світі не заінтересований більше від нас, щоб і самому добре знати найтяжчого свого ворога і другим розкрити його правдиве обличчя. На ділі, не виходимо поза принагідні статті в періодиках, часом популярні, часом пропаґандивні, часом псевдо-наукові. І не тільки вільний світ, але й самі українці, коли хочуть вглибитися в студії над московізмом і большевизмом, мусять вдаватися до чужих джерел, до продуктів чужої праці.

А був час, коли український націоналістичний рух вів перед у студіях москво- й совєтознавства. Інж. Микола Сціборський, один з його чільних представників, був чи не найкращим на свій час знавцем підсовєтських відносин, зокрема совєтської економіки.

Такі думки приходять, коли брати в руки книгу Яова Шумелди, молодого українського науковця, що її появу слід привітати з правдивою радістю. Книга складається з двох частин (1. Частина: Совєтська економічна система, 2. Частина: Пілявоєнна криза ідеології марксо-большевизму на території СССР) і старається схопити цілокруг марксо-большевицької ідеологічної проблематики. Не мале це завдання, але автор з честю з ним справився. Кожен розділ — це властиво тема до окремої книги і подивляти можна, як зручно переборює автор колосальні труднощі накопичення маси матеріялу, відсіваючи неістотне й концентруючися на головних елементах післявоєних ідеологічно-політичної дійсности в Совєтах, щоб з одного боку уприступнити матеріял читачеві і з другого не позбавити своєї праці наукового характеру.

Завданням першої частини, за словами самого автора, є поінформувати читача про головні елементи совєтської економічної системи та дати образ тих процесів і змін, що в ній відбуваються. Коли зважити, що на цю тему існує величезна література, що на її простудіювання ледве чи вистало б людського життя, то мусимо признати, що авторові дійсно пощастило на кількадесяти сторінках зібрати есенцію економічної проблематики марксо-большевизму і дати українському читачеві цінний студійний та інформаційний матеріял.

Для нас куди цікавіша друга частина. В синтетичній формі автор охоплює всі ті явні й закриті процеси й нуртування в большевицькій післявоєнній дійсності та викриває їхнє коріння в найглибших первопричинах марксівського світогляду. Його критика в деяких місцях дійсно блискуча, що її не посоромилася б наша наука в конфронтації з найліпшими знавцями справи. Освічена публіка мала нагоду слідкувати в пресі за окремими етапами в розвитку тієї дійсності, але оце вперше в українській науковій і політичній літературі з'являється книга, що збирає це все до купи під кутом причинового зв'язку і з логічними висновками.

Підписаний рецензент упродовж останніх десяти років немало совєтознавчої літератури обговорив на сторінках української націоналістичної преси і завжди з жалем підкреслював брак солідних і сер'йозних студій над совєтознавством з українського боку. Може поява книги Шумелди і заповіджені дальші його праці на ту тему, теж в англійській мові, кажуть нам сподіватися зміни на краще.

Завданням цих коротких рядків не є критичний розбір праці автора. Може буде ще нагода зробити це на іншому місці. Тут хочу звернути увагу нашої публіки на цю дійсно дуже цінну працю, щоб прихильна реакція читачів заохотила нашого науковця до дальших студій, до використання набутого вже знання, щоб не марнував свого таланту і збагачував нашу наукову скарбницю.

А видавництву «Українського Слова» в Парижі належиться подяка, що зважилася воно на видання поважної праці в теперішніх часах, коли кіно й телевізія проганяє з рук добірну літературу.

Зиновій Книш

„Девя'тий вал"

Ілія Еренбург

Совєтскій пісатєль, Москва, 1953. Наклад 30.000 примірників. Подаємо уступ писанини цього фахівця виконувати замовлення Кремля, де на 732-х сторінках друку поруч тенденційної агітки з лейтмотивом — американці лякають жахами своєї «А-бомби» — проглядає мізерна підсовєтська дійсність, яку навіть він — майстер брехні — не спроможний заамскувати «новим стилем» життя і праці для совєтської держави людей, виплеканих і виселекціонованих большевицькою системою, на зразок «мічуринських» рослин різних «Тємірязівок». Цей уступ переконливо ілюструє справжню причину ПОРЕБИ для московських можновладців натягати на себе машкару «миролюбців». (М. Остапів).

***

... Перед від'їздом Мінаєва в комунальному мешканні, де проживали Марія Михайлівна і він з Олею, трапилась чергова неприємність: зі стелі в кухні текло. Марія Михайлівна обвинувачувала управдома:

— Ти тільки, Мітенька, на нього подивися, відразу видно — злодюга.

Мінаєв її заспокоював:

— На управдомів взагалі не варто дивитися... До війни був інший управдомом — і також текло, адже ж я тоді сказав, що це не мешкання, а ковчег. Ти лише подумай, мамо, німці побували на Волзі, ми перейшли Ельбу, Мітя Мінаєв встиг оженитися, скінчив правничий інститут, а зі стелі як текло, так і тече. По-мойому це навіть лестить — наш ковчег може претендувати на вічність.

Марія Михайлівна прожила в цьому мешканні понад двадцять п'ять років: коли вона сюди переїхала, Мітенька ще під столом ходив. Вона часто задумувалася над долею мешканців ковчегу. Їй оповідали, що до революції тут жив присяжний повірений Ладигін з жінкою; дітей у них не було. В дев'ятнадцятому до них вселили Пєструшових; вони поставили в розкішному кабінеті «буржуйку», пекли картопляні оладки, і Ладигін прокляв життя. В двадцятьпершому він взяв литовське громадянство і відїхав з жінкою до Парижу. Мінаєви переїхали в мешкання разом з Кацманами. Пєстушов помер, а чисельна його родина повернулася до Ставрополя. Приїхали ж молодята Коваленки; потім Паршін, він оженився, пішли діти; у Коваленків теж було двоє дітей. Помер чоловік Марії Михайлівни, помер Коваленко. У Ірини Петрівни відібрали одну кімнату, дали її Шурочці, вона вийшла заміж. Перед війною в мешканні жило п'ять родин, а разом чотирнадцять душ.

Гріша Кацман загинув на весні сорок другого, під Сухиничами. Паршіна вбили за два дні перед кінцем війни біля Праги. Минулою весною помер Давід Грігорьєвіч. Незадовго перед смертю він сказав Марії Михайлівні: «Чому вбили Грішу? Краще б вбили мене — я своє прожив, а Гріше хотілось жити. Він перед війною закохався, я потім знайшов її листи... Коли забивають молодих, старим дуже тяжко»... Він був тяжко хворий і знав, що довго не протягне, просив Марію Михайлівну заходити до його жінки: «Вона одна на світі, була у неї одна сестра у Київі, і її забили». Олена Олександрівна Паршіна, після того, як втратила чоловіка, стала до невпізнання, похудла, постаріла. Вона як і раніш працювала в хемічній лабораторії, часто верталась додому пізно. Марія Михайлівна годувала восьмилітнього Сашу. Старша дочка Паршіної, Лєля, вчилася в енергетичному інституті; їй було двадцять років. Якось увечері вона привела зі собою довгов'язого юнака і сказала матері: «Познайомтеся. Це Михаїл Константинович Долгов. Одним словом, я виходжу за нього заміж». Паршіна не витримала і заплакала. Потім вона відвела дочку вбік і несміливо запитала, чим займається молода людина і скільки йому років, — на вигляд йому було не більше вісімнадцяти. Лєля пояснила, що Міша вчиться в літературному інституті, що у нього рідкий талант — «скоро він перекриє Сімонова» — і що йому двадцять три. Поплакавши, Паршина почала прибивати перегородку, щоб переділити бувшу їдальню Ладигіна — Лєля сказала, що мешкати вони будуть тут. Паршіна зі занепокоєнням подумала: скоро і Катя закохається... Катя вчилася в дев'ятій клясі.

Війна змилостивилася над родиною Коваленків: Вася служив у фльоті, брав участь у боях і залишився непошкодженим. Він недовго пробув вдома: його тягнуло до моря і він повернувся до Таліну. Наташа в часі війни вийшла заміж і поїхала до чоловіка до Краснодару. В сорокшостому вона несподівано приїхала з грудним немовлям. З кімнати Коваленків чулися крики немовляти і приглушений жіночий плач. Наташа розповіла Марії Михайлівні, що у її чоловіка виявилася друга родина, він гризся, не знав що йому робити, дійшов до нервового потрясення. Тоді Наташа вирішила відїхати, вона добрий рисівник, навіть коли чоловік не буде виплачувати на утримання дитини, вона зможе поставити сина на ноги.

Першого року після війни Шурочка Волкова часто відходила на завод заплаканою: її чоловік, котрому на війні ампутували ногу, казав, що йому

нема пощо жити: «Не людина я, а опудало». Шурочка своїм коханням допомогла йому повернутися до життя. Він був механіком, знайшов працю. Вони добре заробляли, придбали нові меблі, купили великий радіоприймач, котрий доводив Ірину Петрівну до відчаю. В минулому році у Шурочки народилася дочка.

До Коваленків приїхала тітка з Кірсанова, сказала: «На тиждень». Тітка застрягла і почала клопотати про право на постійне перебування. Ірина Петрівна пожурилася, але швидко примиралася: дійсно, тітці в Кірсанові одній сумно, а кімната у нас велика. Потім, вона зможе доглядати за хлопчиком. Наташі буде спокійніше.

Іноді відбувалися сварки. Паршіна кричала Шурочці: «Ви хоч би прикрутили!.. Одинадцята ночі, і знову хор П'ятницького, можна збожеволіти, я вже пірамідону прийняла і не помагає!..» Або на кухні Ірина Петрівна кидала гострі зауваження на адресу Наташі, а та не залишалася боржником. Марія Михайлівна ні з ким не сварилася, ніхто від неї не чув кепського слова; до неї приходили побалакати, ділилися з нею любовними таємницями, питали життєвої поради. Мінаєв сміявся: «Ти, мамо, капітан ковчега».

— — — —

Мінаєв бачив Олю щодня, йому тяжко було помітити, наскільки вона перемінилася; йому здавалося, що перед ним та молоденька, соромлива зв'язкова, котру він налякав у Чернігові несподіваним признанням. Оля затримала м'якість рухів, нерішучість в розмові з людьми, котрі їй подобалися, вираз не то переляканий, не то здивований, захоплювавший Мінаєва; але з підлітка вона стала жінкою, жагучою, стриманою і сильною. На фронті вона навчилася розпізнавати людей, побачила високі й нищі почуття. Цей досвід вона усвідомила потім, коли фронтові будні перетворилися у спогади. Вона перечитала багато книг, котрі вперше прочитала в школі, і по-новому зрозуміла героїв, їх запал, помилки, героїзм, складне, заплутане життя. Вона сказала Мінаєву, коли вони розбалакались якось про Толстого: «Знаєш, я тільки тепер зрозуміла «Война і Мир». Коли вона думала про своє майбутнє, їй здавалося що вона спроможеться передати підліткам душевне хвилювання, любов до людей, пошану до мистецтва. Не раз вона говорила Мінаєву, що ненавидить байдужість, холод, ту хату, що завжди з краю. Чапигін відмовив Варі у спрямуванні на лікування, у Варі туберкульоза, але той же Чапигін другого дня спокійнесенько видав два спрямування — племінниці декана і якійсь там «фіфці». Як йому це пройшло? Коротко — кар'єрист, він понависмикував цитат з лекцій Євгенія Борісовіча, а потім виступив проти нього на партійних зборах, і його не зупинили. Велепнєва закінчила інститут, її направлено до Челябінська, вона побігла до свого вуйка, він член колегії, і її залишили при аспірантурі. А всім відомо, що вона не надається до наукової роботи... «Певно, на фронті теж такі були, але вони стушовувалися, всі жили напружено, — бої, смерть... А зараз таких видно. Що до мене, не можна розпускатися, ситуація тепер, як на війні. Якщо думати тільки про себе, то де ж тоді комунізм?»... (Сторінки 211-215)

Характерно, що тут Еренбурґ застосував не новий вже прийом: в уста ЧЕРНІГОВКИ ОЛЬГИ він вкладає «єретичні думки» так само, як в свій час Хвильовий вкладав їх в уста МОСКОВКИ АГЛАЇ!

Синтезуючи в цій своїй книжці усвідомлення законів біології з процесом державобудівництва — Еренбург сам себе заперечує, наголошуючи потребу плекання культу героїв і творення легенд. Люди, мовляв, йдуть не за абстрактними ідеями, а за конкретними її втіленнями в житті... Намагаючися обґрунтувати «стокгольмські конґреси» й акцію «за мир» — потребою спокою для мирного будівництва в СССР — вище наведеними сторінками, які й ілюструють побут москвичів й активістів совбудівництва — розкриває причину того «миролюбства»: країна вийшла з війни не лише пошарпаною, але й з небезпечною для системи подірявленою «залізною заслоною», яка раніш хоронила совєтських громадян від подувів свіжого вітру з вільного світу. Дуже кидається, між іншим, в очі намагання, — за всяку ціну дати власну інтерпретацію явищам і подіям, про які раніш ми в СССР не знали й знати не мусіли. Мова не лише про технічну перевагу Заходу й Америки (правда, там мовляв все більше й ефектовніше, але... без смаку, бо мовляв і сама Америка виросла зашвидко, ненормально), не лише про лазнички в будинках робітників, але й про неприємні випадки втеч на захід дипломатів сателітів, чи власного, як то сталося в Канаді. Згадано й про якогось Хлопченка-діпіста, про українську колонію Детройту. Видно на всі ті питання МУСІЛОСЯ давати відповідь, бо люди в СССР зараз знають забагато про речі і справи, перед силою яких бліднуть майстровані Еренбургами совєтські «легенди»... Характерною ноткою є теж підкреслювання ролі комуністичних поплентачів з кол науковців і мистців Заходу в роботі комуністичних п'ятих колон. Роля робітництва зводиться до ролі статистів на кону там, де потрібне відповідне тло для пописувань «героїв». При цьому всьому підкреслено зневажливо згадується про таких сателітів, як поляків, чехів, румунів...

М. Остапів

Б. Боцюрків

Державний Устрій Руси-України

ДРУЖИНА І БОЯРИ

В княжу добу слово дружина має подвійне значення: загальне, під яким треба розуміти найближчих друзів, співробітників, дорадників, почот, та специфічне що означає дорадники, співробітники, особиста ґвардія князя чи боярина. Нас, очевидно цікавить дружина у останньому значенні.

Особливою прикметою дружини є тісна особисто-господарська зв'язаність з князем чи боярином. Дружина ділить долю князя в час миру й війни, живе в його дворі, на його ж утриманні. Без наради з дружиною, князі не приймали жодних важливіших рішень в справах війни й миру, відношення до інших князів, видавання законів та адміністраційних постанов тощо. Дружина у цьому сенсі мусіла існувати ще до приходу варяг, при племінних князях.

Із створенням Київської Держави починається процес злиття зайшлої варязької дружини із племінною дружиною та місцевою аристократією. Поступенно «старша» дружина, відокремлюється економічно від князя, обертаючись у міську та земельну аристократію, приймаючи назву бояри. Характерним для Київської Русі є те, що дружинники одержують від князя землі не в умовне користування, як февдальну ленну, але на власність, яка залишається за їхніми родами, навіть якщо вони переходять на службу князя.

У склад дружини київських князів входять не тільки місцева аристократія й варяги, але й чужинці-угри, торки та інші. Треба думати, що основною вимогою прийому у дружину не було так походження чи багатство, але особиста хоробрість та характер. У складі дружини можна розрізнити три групи. Її верхівку складає т. зв. «старша дружина» — дружинники батька князя, поважніші бояри й адміністратори, що з переходом до молодшого князя, задержують попередній вплив і авторитет. З її родів виходять тисяцькі, посадники та інші важніші княжі урядники.

«Молодша дружина» — молоді віком дружинники — отроки, пасинки, дітські — постачає особистих слуг князя, його охорона та дрібні військово-адміністративні урядники. Виростаючи разом із княжими синами, молодші дружинники часто змагаються за впливи на молодого князя, коли він перебирає батьківський стіл.

Між цими двома групами існує третя — основний боєвий контингент дружини, яка іноді виступає під назвою «мужів».

Рядом з дружиною, поволі зливаючись з її верхівкою та змагаючись з нею за впливи на князя, існує місцева родова аристократія, «нарочиті мужі», «старці градські» — під якими треба розуміти не так старців як старшин, видатніший міський патриціят та більших землевласників.

Коли старша дружина являється постійним дорадником та співробітником князя, — для вирішенння важливих справ князь скликає також «старців градських» ,бояр, єпископів. Літопис згадує про такі наради у зв'язку з задуманим прийняттям християнства, знесенням смертної кари, ухваленням законів, питаннях війни, миру, договорів й спадкування землі. Хоч відкиненням порад дружини й бояр, князь рискував лишитись самотнім (відомі випадки переходу дружини й бояр до інших князів) — дружинно-боярська рада ніколи не розвинулася у формальний орган державної влади в Київській Русі. Вплив цієї радше звичаєвої установи на політику князя вагався в залежності від сили характеру й волі та провідницьких прикмет князя. З повільним розкладом Київської Руси у 12-13 ст. сила бояр зростає. Чимало з них стає не тільки великими земськими магнатами, але й удержують власні дружини.

Особливої ваги здобуває боярство тільки в Галичині і Волині. В 12-14 ст. галицька боярська рада раз-у-раз встрягає у державні справи та навіть приватне життя князів. Бояри проганяють і закликають а навіть вбивають князів та іноді запрошують чужинецьких інтервентів. Не без впливу зах. европейського февдалізму, деякі галицькі бояри стають потужніми маґнатами, з величезними маєтками та приватнім військом. На боротьбу з впливами цих галицьких можновладців витрачає енергію не один із галицьких володарів, спираючись на бідніше боярство та народні маси.

Значення дружинно-боярської верстви не вичерпується її політичною діяльністю. Поруч князя й духовенства — це найбільш освічена й культурна верства держави, з якої середовища виходить хоч би такий шедевр давньо-української літератури як «Слово о Полку Ігоревім». Саме в цьому середовищі найскоріше назріває те, що сьогодні звемо національною свідомістю: любов до Руської зем-

лі, турбота про її єдність, безпеку й добробут, ідея слави Руської землі та служби руській державі. В час коли народні маси, ще живуть родовими та племінно-земельними інтересами в лоні дружино-боярської верстви знаходиться зростаюче число людей, що усвідомлюють і уосіблюють державну єдність, політично-культурну своєрідність та місію Київської Руси та европейському сході.

ВІЧЕ

Найдавніша із політичних інституцій у древній Україні — віче втрачає силу ще перед появою варягів в користь племінних князів та городової аристократії. Проте можна припускати, що, хоч позбавлене за перших Рюриковичів впливу на державні справи воно продовжує діяти в площині волосного й місцевого самоуправління. Виняток становлять тут хиба два записані літописом випадки: в 968 році у Києві та 997 році у Білгороді, коли в час облоги печенігами і у відсотності князя віче вирішувало справи оборони землі від ворога. Тільки з послабленням княжої сили в Києві київське віче привертає собі силу. Революція 1068 року, коли кияни проганяють свого легітимного князя та саджають полоцького Всеслава на київський престіл — це перша замітніша подія у процесі відродження віче у Київській Русі. Подібно зростає сила віча і в інших землях, зокрема у Новгороді і Пскові, де віче швидко стає домінуючим органом державного правління.

Віче можна схарактериувати як орган прямої демократії, участь у якому міг у теорії брати кожний зрілий громадянин землі; на ділі віче порядкували громадяни столичного города, надаючи київській Русі, зокрема у 12 столітті, багато прикмет федерації античних міст та держав. Київська Русь подібно, як і Козацька доба, не знала репрезентативної демократії. Принцип прямої демократії зберігся в 17, 18 століттях у виборах гетьманів і старшини усім Військом Запорозьким. Як вже було згадано, віче вирішувало справи за принципом одноголосности.

Київське віче збиралося звичайно на торговиці, на княжому дворі, чи під св. Софією. Проводив вічем князь, а іноді тисяцький чи митрополит. Справи, заздалегідь обмірковані боярською радою чи групою провідних міщан, ставилися перед вічем для прийняття або відкинення. Дискусія над окремими справами ледви чи була можлива на таких масових зборах.

Київська держава не знала якогось формально-правного розподілу комптенцій між князем, боярською радою і вічем. В теорії вся влада концентрувалася в руках князя, який міг у свою чергу делеґувати її іншим органам. Можна визнати тільки одну специфічну компетенцію віча, а саме скликання народнього ополчення — «воїв», яке було в розпорядженні віча. Із послаблабленням сили князів, київське віче часто скидає та вибирає князів, вимагаючи від нового князя «цілування хреста» (присяги) на дотримування умови («ряду» з вічем). Такі умови були своєрідними хартіями вольностей з зародком конституції Київської держави.

В Галицькій землі віче не зазнало подібної еволюції. Але, хоч придушене боярськими можновладцями, воно мабуть ще довго діяло у місцевому самоуправлінні, зокрема у містах Галицько-Волинської землі.

ВПЛИВ ХРИСТИЯНСТВА

Офіційне прийняття християнства Руссю в 988 р. сильно скріплює внутрішню єдність держави. Прийняте із Візантії, де церква стояла у тісному зв'язку з державною владою, християнство підносить авторитет князя. Одна віра стає сильним інтеґруючим фактором, що зменшує відосередні тенденції окремих племен та кладе основи під єдину руську культуру, яка з однієї сторони наближує Русь до Европи, з другої скріплює духовну єдність населення держави, підносить його культурний рівень та кладе моральні обмеження на самоволю князів.

ПІДСУМКИ

Київська Русь через величезну її територію, різноманітність населення та велике розмноження пануючого роду, не розвинулася у централізовану державу. Хоч у початковій період (до смерти Ярослава Мудрого 1054) київський князь являється верховним володарем Руської землі, менші князі та окремі землі беруть безпосередню участь у закордонній політиці держави. У договорах Олега (911) та Ігоря (944) з греками, з руської сторони беруть участь представники не тільки київського князя але й інших членів Рюрикового роду, а навіть бояр що управляють окремими землями. У договорі 911 року згадується не тільки Київ але й інші городи у яких «сидять великі князі підчинені Олегові». Посли 911 року заступають не тільки «Олега, великого князя руського», але і «підчинених йому світлих і великих князів і його великих бояр». У договорі 944 року виступають «великий князь наш Ігор і князі та бояри його і всі люди руські». Договір Святослава з греками (972 рік) згадує вже тільки великого князя і бояр.

Після смерти кожного київського князя слідує процес відновлення єдности Київської держави. Через «прилучування» непокірних племен, приборкування відосередних тенденцій й окремих князів.

Як завважує Грушевський, час найбільшого тери-

торіяльного поширення та політичної могутности Київської Руси (часи Володимира Великого й Ярослава Мудрого), коли Русь являється не тільки найбільшою державою в Европі, але одною із найкультурніших, являється початком її занепаду. Багато причин складається на занепад Київської держави. Згадати б тільки найважливіші причини:

1. Занепад торговельного значення Києва й шляху із Варяг у греки через окупування половцями південної України, Хрестоносні походи що відкривають прямий контакт між зах. Европою і Сходом, та занепад Візантії й Скандинавії.

2. Велике розмноження та розгалуження пануючого роду і затрата родової солідарности, та відсутність системи наслідування, яка забезпечила би політичну єдність держави. Наслідком цього були ослаблюючі міжусобиці, внутрішній хаос та обмеження влади князів боярами і вічем.

3. Величезна і рідко заселена територія Київської Руси, відкрита із сходу й півдня для наїздів кочовиків, що постепенно висмоктують сили і засоби держави, відсуваючи її кордони на північний-захід.

4. Усамостійнення окремих земель, яких Київ не був уже в стані захистити від ворогів, ні ефективно їх контролювати. У висліді — припинення дальшими землями дані і «воїв» для Києва.

5. Рішальний і останній фактор — наїзд монголів. Величезний удар татарських полчищ був би повалив й сильнішу державу. Хоч розбита у розпучливій обороні, Київська Русь значно послабила ударну силу монголів приневолюючи їх розпорошити свої сили для контролі завойованої землі. Дякуючи цьому факторові, західня Европа змогла затримати татарську потопу на кордонах Німеччини.

Підсумовуючи наш огляд політ. устрою Київської Русі-України ми можемо схарактеризувати Русь на передодні її упадку, як ґрупу автономних незалежних земель-князівств, зв'язаних одніею династією Рюриковичів та (у значній мірі) й дружинно-боярською верствою, об'єднаних традицією приналежности до єдиної Руської держави, під сеніоратом київських князів.

Проте немає найменшого сумніву, що 4 століття державного життя не проминули без впливу на майбутнє України. Київська Русь поклала основи та вказала напрям розвитку української нації. У ній, мов у велитенському казані розчинились та змішались племінні елементи створюючи органічне ціле, якого не в силі уже була розложити татарщина чи литовсько-польська неволя. Зовнішній тиск під яким заломилася стара провідна верства княжої України, не зломив народніх мас. Із народнього лона народжується на порозі 17 століття нова провідна верства — козацтво, що року божого 1648 після 4 століть неволі відновляє українську державу, свідомо нав'язуючи до державницьких традицій Київської Русі, вважаючи себе нащадками древніх русичів, спадкоємцями слави й історичної місії Княжої Держави.

Коротка історія діяльности 14. Відділу УЗХ

УЗХ постійно брав участь в Конвенціях УКК ЗУАДК та інших з'їздах через висилку своїх делеґаток. Як делегатки їздили: Анна Левкут, М. Стружовська, К. Ониськів, Анна Михальчук. Рівнож 14 Відділ УЗХ співпрацює з іншими українськими організаціями на терені Детройту, а особливо з Федерацією Американських Українців Стейту Мішиґен, якої є членом.

Відділ 14 підтримував у виборах до міської ради міста Детройту панну Марусю Бек.

Членкині УЗХ майже кожного року ходили з колядою, і в той спосіб збирали досить поважні суми грошей. Одного разу, пов'язавшись хустинами на взір старокрайових молодиць, пішли колядувати. І от хустки ці принесли для колядниць неабиякий успіх. В кожній хаті їх радо вітали приговорюючи: «От так молодиці, ви нам пригадали старий край, наших рідних, яких ми там залишили, ви нам пригадали наші звичаї... Хай же вам Бог помагає й дасть вам доброго здоров'я та многих літ щасливого життя», і обдарували колядниць щедро на народні цілі.

Промотором згаданого Відділу УЗХ була, безумовно, перша будівнича, організаторка й голова Анна Левкут, яка посвячувалась для цієї органіганізації цілою своєю істотою й враз зі своїм чоловіком Степаном докладала всіх можливих зусиль, всієї своєї енергії й жіночого впливу та хисту до праці, будови й поширення для організації. Не було підприємства, яке обійшлося б без А. Левкут. Чи за колядою, чи за збіркою, чи взяти яку ролю у виставах, пані Левкут була першою. При тому треба було нераз і кухарити й промовляти до гостей, мити посуд й говорити з жінками про орґанізаційні справи. Також Степан Левкут завжди безінтересовно допомагав УЗХ. Чи треба було де поїхати, чи з колядниками, чи когось відвезти, чи привезти — все його авто було до розпорядження. Богато разів улаштовувано в домі п-ва Левкутів за-

бави, бінґа, вечірки і все це безкорисно. Коли приїхав який гість, хата п-ва Левкутів була для кожного відкритою. Люди ці, багато доклали праці для організації й невпинно працюють далі.

Членка Катерина Ониськів, роджена в Канаді, виконувала обов'язки касієра протягом шести років і треба сказати, що вона завжди щиро й жертвенно виконувала свій обов'язок, не шкодіючи ані часу, ані праці чи матеріяльних видатків.

Членка Анна Наконечна, бувша фінансова секретарка, позатим що дуже совісно виконувала свої обов'язки також ніколи не відмовлялася від праці й все там є, де ходить про добро організації й українського народу.

Марія Семеґен має тепер за обов'язок переписку поміж членками, який виконує точно й своєчасно, чим причиняється до гармонійного ґігу праці в Відділі. У воєнному часі М. Семеґен була представницею нашого Відділу до Українського Відділу Американського Червоного Хреста й виконувала там працю рекордової секретарки в англійській мові.

Стефанія Семеґен тепер рек. секретарка належить до тих членок, які при кождій нагоді стараються, щоб Відділ якнайкраще виконував свої обов'язки. Вона дуже часто репрезентує Відділ при центральних місцевих організаціях, як Відділ УКК.

Членка Анна Любінська, працьовита господиня Відділу, тримає у своїх міцних руках на кожній імпрезі господарську частину, без якої не можна обійтись. Праця Анни Любінської принесла богато матеріяльних користей для Відділу.
Під час збірки на українських скитальців головою Відділу була М. Стружовська, яка докладала багато праці.

Богато організаційної праці вложила довголітня голова Відділу Катерина Ігнатюк. За її старанням приєднано богато членок із новоприбулих, а в загальному праця її приносила все для Відділу великі моральні користі й гармонію поміж членками. Вона ніколи не відмовлялась від корисної праці: чи «по коляді», чи за збіркою, чи в кухні - взагалі 14 Відділ УЗХ може їй завдячити багато.

Багато своєї праці вложили для організації членки: Катерина Ониськів, Анна Наконечна, Оксана Ващук, Анна Дідик, Анна Михальчук, Анна Петрик, Анна Тимочко, П. Батрин, Стефанія Семеґен, Марія Семеґен, Я. Курилів, Галина Чуй і Анна Любінська.

Відділ 14 поступово розвивається й нестримно іде вперед, несучи культурні надбання України між своїх і чужинців.

Перед нами стоїть дальша велика праця. Завдяки рухливості й інтензивності поодиноких членок — можна сподіватись, що це завдання буде вповні виконане на славу українського народу й на славу Українського Золотого Хреста.

Список членок 14 Відділу УЗХ.

Анна Левкут, Стефанія Семеґен, Оксана Ващук, Анна Петрик, Мальвіна Стружовська, Анна Любінська, Марія Семеґен, Марія Юркевич, Анна Ґенсьоровська, Анна Заставна (померла), Ядвига Курилів, Анна Медвідь, Марія Кос, Анна К. Михальчук, Параскевія Шейк, Катерина Ігнатюк, Марія Топольницька, Катерина Ониськів, Галина Чуй, Василина Козачок, Анна Наконечна, Анна Ф. Михальчук, Анна Тимочко, Анастазія Баран, Анна Козаченко, Ева Смолій, Анна Грицик, Марія Ґльомб, Софія Маріяш, Марія Шиманська, Марія Василишин, Галина Коперта, Галина Янко, Софія Колодко, Марія Гевко, Марія Кльниченко, Зірка Залуга, Марія Федоренко, Параскевія Клочко, Марія Гардик, Марія Ґрамяк, Галина Грабовецька, Марія Булаківська, Марія Котовська, Марія Швалюк, Марія Яворська, Марія Крушельницька, Неоніла Гузіль (померла), Марія Андрусевич (померла), Марта Сорока, Марія Честух і Олена Білоус. Разом 49, 3 померло.

Уряд УЗХ, почавши від 1937.

Головою 14 Відділу УЗХ були: Анна Левкут 9 років, Катерина Ігнатюк 4 роки, Анна Ф. Михальчук 1 рік і Мальвіна Стружовська 2 роки.

Містоголовою були: Мальвіна Стружовська 5 років, Анна Михальчук 3 роки, Оксана Ващук 4 роки, Анастазія Дідик 2 роки, Ядвига Курилів 1 рік і Катерина Ігнатюк 2 роки.

Рекордовою секретаркою були: Анна Левкут 4 роки, Стефанія Федик 8 років, Ядвига Курилів 2 роки, Анна Михальчук 1 рік, Анастазія Дідик 1 рік і Стефанія Семеґен.

Фінансовою секретаркою були: Стефанія Семеґен 2 роки, Оксана Ващук 5 років, Анна Наконечна 3 роки, Агафія Таманчук 2 роки і А. Буґера 1 рік.

Скарбничкою були: Катерина Ониськів 6 років, Стефанія Федик 2 роки, Анастазія Дідик 5 років, Анна Левкут 2 роки, П. Боднар 1 рік і Анна Михальчук 1 рік.
В Контролфній Комісії були: А. Петрик 4 роки, О. Ващук 2 роки, А. Дідик 3 роки, А. Михальчук 3 роки, А. Наконечна 2 роки і П. Шейк 2 роки. А. Палінка, А. Тимочко, М. Кокот, А. Таманчук, П. Батрин, І. Медик, Я. Кррилів, М. Семеґен, С. Федик, О. Луцька, А. Левкут, Г. Чуй, С. Семеген, М. Булаківська і З. Залуга по одному рокові.

Кореспонденткою були: Галина Чуй 2 роки, а тепер ці обов'язки виконує Марія Семеген.

Уряд 14 Відділу УЗХ на 1955 рік:

Голова — Анна Левкут
місто голова — Катерина Ігнатюк
рек. секретарка — Галина Білоус
фінанс. секр. — Зірка Залуга
касієрка — Стефанія Семеґен
корес. секр. — Марія Семеген
контр. комісія — Анна Наконечна
Катерина Ониськів
Марія Булаківська.
Д елеґатки до Відділу УКК:
Анна Левкут
Анна Тимочко
Делеґатки до Федерації Українців Стейту Мішіґен:
Анна Наконечна
Катерина Ониськів
Доглядачки хворих:
Катерина Ігнатюк
Анна Медвідь
Господарський реф.: Анна Любінська.

Фінансове зіставлення

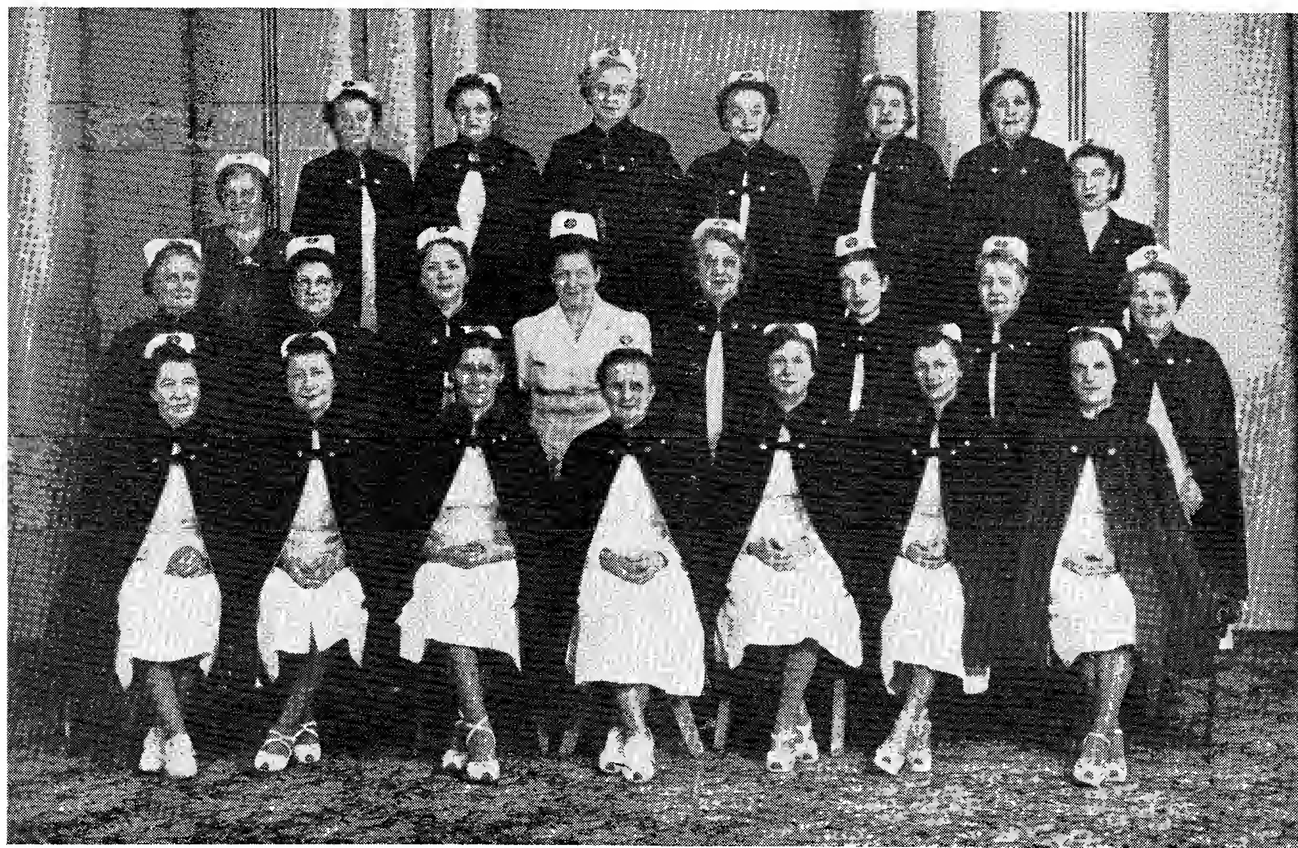
Українського Золотого Хреста, Відділу 14 в Детройті за час від 21. лютого 1937 року до кінця 1953 року.

Всі прибутки $17.005.73.

Видатки:

власні видатки	$4.370.09
на харитативні цілі	$7.495.82
на народні цілі	$4.561.69
разом видатків	$16.427.60
Прибутки:	$17.005.73
Видатки:	$16.427.60
В касі:	$578.13

На харитативні й народні цілі видано разом $11.957.51.

ЧЛЕНКИНІ 14 ВІДДІЛУ УЗХ У ДЕТРОЙТ МІШ.

Сидять з ліва на право: Анна Петрик, Стефанія Семеґен, Анна Левкут, Катерина Ігнатюк, Анна Наконечна, Катерина Ониськів, Марія Булаківська. 1-ший ряд з ліва: Галина Янко, Марія Козаченко, Марія Семеґен, Марія Гардик, Василина Козачок,Зірка Залуга, Анна Любінська, Анна Ґенсьоровська. 2-гий ряд з ліва: Марія Федоренко, Анастазія Баран, Марія Василишин, Анна Медвідь, Марія Швалюк, Марія Гевко, Софія Колодко і Софія Маріяш.

25-річчя діяльности 4-го Відділу ОДВУ

(Продовження)

1 9 4 2 рік.

На Річних Загальних Зборах Відділу дня 7. грудня 1941 р. вибрано Управу на діловий 1942 рік:

Голова: Володимир Туркевич, заст. гол.: Роман Романів, рек. секр.: Онуфрій Курочка, фін. секр.: Павло Старжинський, скарбник: Іван Костюк, орг.: Микола Ґорин.

Кольпортер: Андрій Холевка.

Контрольна Комісія: 1. Михайло Джумаґа, 2. Андрій Патра, 3. Максим Чубка.

У тому році позначився занепад Відділу ОДВУ. Багато членів виступало з Відділу без виразної причини.

Члени перевели «Коляду» як щорічно і відіслали до ЦУ ОДВУ. Помітний останніми роками організаційний рух ЦУ ОДВУ. Між ЦУ ОДВУ і Відділом велася важна і жвава переписка.

Відділ ОДВУ розпочав ще одну дуже важливу збіркову акцію і як усе з успіхом для інтернованих українців у Швайцарії, що в наслідок 2-ої світової війни там опинилися.

Помер визначний і діяльний член Відділу бл. п. Василь Кушнір. Усі взяли участь у Його похоронах і склали від ОДВУ вінок на його могилі. Рішено всім членам на випадок смерти давати вінки.

Узято участь в 12-ому З'їзді ОДВУ в Нью Йорку дня 4. і 5. липня 1942 р.

1 9 4 3 рік.

На Зборах 21. вересня 1943 р. затверджено цю саму Управу Відділу, що була в діловому 1942-ому році.

У вересні 1943 року відвідав 4-ий Відділ ОДВУ проф. О. Н. Грановський — у переїзді на З'їзд ОДВУ в Нью Йорку.

Дня 22. і 23. лютого 1943 року Микола Ґорин їздив на власний кошт як делегат 4-го Відділу ОДВУ на З'їзд УККА до Філядельфії, Па.

1 9 4 4 рік.

Управа Відділу ОДВУ без змін як і минулого року. Рішено помагати матеріяльно ЦУ ОДВУ в її завданнях і УККА при розгортанні праці.

1 9 4 5 рік.

Дня 25. січня 1945 року на Річних Загальних Зборах 4-го Відділу ОДВУ вибрано таку Управу на діловий 1945 рік:

Голова: Микола Ґорин, заст. гол.: Володимир Туркевич, рек. секр.: Онуфрій Курочка, фін. секр.: Павло Старжинський, скарбник: Іван Костюк, орг.: Микола Ґорин.

Кольпортер: Андрій Холевка.

Контрольна Комісія: 1. Михайло Джумаґа, 2. Андрій Патра, 3. Максим Чубка.

Відділ ОДВУ вислав членську вкладку до УККА і до ЗУАДК. Рішено збирати фонди на працю УККА і для ЗУАДК на допомогу українцям в Европі.

З огляду на резигнацію Контрольної Комісії згл. її бездіяльність — вибрано нову Контрольну Комісію в такому складі:

1. Микола Машталір, 2. Роман Романів і 3. Василь Будор.

Протягом року йшла пожвавлена праця внутрі 4-го Відділу ОДВУ і велике піднесення на вістку, що полк. Андрій Мельник вийшов з контреційного німецького табору й живий як і інші українські націоналістичні провідники, ген. Капустянський, Осип Бойдуник. Юрій Бойко.

Члени зложили замітні суми на розбудову УККА і ЗУАДК-у.

1 9 4 6 рік.

Управа в тому самому складі. Певний застій. Слаба діяльність. Брак будьяких інформацій. Дня 3. лютого 1946 р. відбулася велика дискусія на сходинах Відділу ОДВУ та перевірка становища членства ОДВУ відносно дальшого існування 4-го Відділу ОДВУ. На внесок Миколи Машталіра рішено не розв'язувати 4-го Відділу ОДВУ, а зачекати до вияснення цієї справи на Конгресі УККА в 1946 році, що має відбутися у Вашинґтоні, Д.С.

Йшла дальша велика збірка грошей на УККА і ЗУАДК серед членства ОДВУ.

1 9 4 7 рік.

Управа Відділу залишилася в тому самому складі на діловий 1947 рік. Брак інформацій про працю і напрямні ЦУ ОДВУ і ОДВУ в ЗДА, через це члени масово відпадають від ОДВУ, а другі — що зайняли вичікуюче становище — не вважають за відповідне вибирати нову Управу Відділу ОДВУ — доки не заіснує якесь одне авторитетне вияснення ситуації з того приводу — що Евген Ляхович член ЦУ ОДВУ перейшов до іншої організації і її очолив, що називається ООЧСУ в ЗДА. Брак згоди в націоналістів — розкладає наші ряди!

Нав'язавши контакт з проф. О. Н. Грановським на Конвенції УККА, Микола Машталір і Онуфрій Курочка, одержали запрошення на передз'їздову конференцію ОДВУ в дні 4. і 5. липня 1947 року

до Шікаґо,Ілл., куди вони й їздили та зустріли представників там з Шікаґо і Міннеаполіс ОДВУ і УЗХ, з якими довго радили, що робити, та вирішили всі готувати З'їзд ОДВУ в ЗДА.

1 9 4 8 рік.

Управа Відділу ОДВУ в тому самому складі на діловий 1948 рік.

Пожвавлення праці. Ряд сходин і заходів на відновлення діяльности Відділу ОДВУ. Фінансова акція для підсилення каси ЦУ ОДВУ, УККА, ЗУАДКу.

Вислано двох делеґатів на З'їзд ОДВУ до Клівленду в днях 29 - 30. травня 1948 року, а це Миколу Машталіра й Івана Костюка, що привезли нові пляни, інформації про дальшу працю ОДВУ в ЗДА.

Заснування журналу «Самостійна Україна» в Шікаґо, Ілл., та збірка серед членства 4-го Відділу ОДВУ на прес-фонд.

Нові члени новоприбулі: Осип Сливинський, Микола Сметанюк і Павло Жовтий.

Відділ ОДВУ святкував «22 Січня» разом з іншими організаціями Детройту.

1 9 4 9 рік.

Управа 4-го Відділу ОДВУ в тому самому складі, тільки вибрано дня 2. січня 1949 р. Осипа Сливинського до Контрольної Комісії додатково.

Нові члени: новоприбулі: д-р Осип Коропей, д-р Денис Квятковський, Евген Зубальський, Ілярій Дідуник, Дмитро Федорак, Микола Дякун і Василь Лащ. Зі старої еміграції Теодор Коваль, Петро Семеґен, Григорій Герман, Михайло Пап, Дяків Богдан.

Зміни в Управі Відділу: Протягом року дібрано на скарбника Відділу ОДВУ Андрія Холєвку — на заступника секретаря рек. — Миколу Тира — і вибрано рек. секретаря Онуфрія Курочку дня 2. жовтня 1949 р.

Відділ влаштував Свято «22 Січня», Свято Вождів. Дня 17. липня 1949 року відбулося Свято в честь д-р О. Кандиби-Ольжича.

Дня 3. 4. і 5-го вересня 1949 року відбувся З'їзд ОДВУ в Гемтремк з терену ЗДА, на який вибрано делеґатами від Відділу д-ра Осипа Коропея і Миколу Машталіра.

Крім цього вибрано з членів 4-го Відділу ОДВУ Діловий Комітет на З'їзд ОДВУ для його підготовки з осіб:

Осип Коропей
Евген Зубальський
Микола Тиро
Данило Войтишин
Микола Машталір
Марія Джумаґа з УЗХ ч. 34.

Комітет вив'язався добре зі своїх обов'язків і зразково підготовив технічно 15-тий З'їзд ОДВУ в ЗДА.

Рішено передплатити для членства Відділу журнал «Життя в ОДВУ». Помітна акція серед членства в організаційній, фінансовій ділянці. Йде підготовка до «Коляди» на У.Б.Ф. ОУН.

Вислано з 4-го Відділу ОДВУ двох делеґатів на З'їзд УККА до Вашингтону, ДС., а це д-ра Осипа Коропея і д-ра Дениса Квятковського.

1 9 5 0 рік.

Управа 4-го Відділу ОДВУ на діловий 1950 рік: Голова: Микола Ґорин, заступник голови: Микола Машталір, рек. секр.: Евген Зубальський, фін. секр.: Павло Старжинський, скарбник: Андрій Холявка, від дня 2. квітня Максим Чубка, орг. реф. Евген Зубальський.

Контрольна Комісія: 1. Тиро Микола, 2. Максим Чубка (Того ж дня вибув з КК, а на його місце вибрано Дан. Шалапая), 3. Дяків Богдан.

Нові члени: Іван Василина, Тесарович Ярослав, Кальниченко Іван, Гевко Василь, Семеґен Василь, 9едак Евген, Маріяш Василь, Онуфрик Іван.

Відбуто з великим успіхом «Коляду», Свято «Зрив Карпатської України», Свято Вождів (Петлюра-Коновалець), Святочну Академію в честь Ю. Головінського, реферат «Наші завдання» мгр. Василя Гультая.

Вислано делеґата на 16-ий З'їзд ОДВУ в ЗДА до Нью Йорку дня 2. 3. 4. вересня 1950 року — Евгена Зубальського.

Протягом року зібрано поважну готівку на УВФ, УККА, УНРаду і ЦУ ОДВУ.

Помітний ріст 4-го Відділу і щораз більше заінтересування ним серед українського громадянства в Детройті. Спроби відновити 24-ий Відділ в Детройті, Захід. Життя організаційне набирає своєї ваги головно серед новоприбулих.

1 9 5 1 рік.

Наладнання зв'язків з Відділами УККА і ФАУМ в Детройті. Предтавниками 4-го Відділу ОДВУ вибрані Евген Зубальський і Павло Старжинський.

Управа на діловий 1951 рік в такому складі:

Голова: Микола Ґорин, заст. гол.: Тиро Микола, рек. секр.: Зубальський Евген, фін. секр.: Павло Старжинський, скарбник: Чубка Максим, орг. реф. Дяів Богдан, культ. осв. реф.: Зубальський Евген.

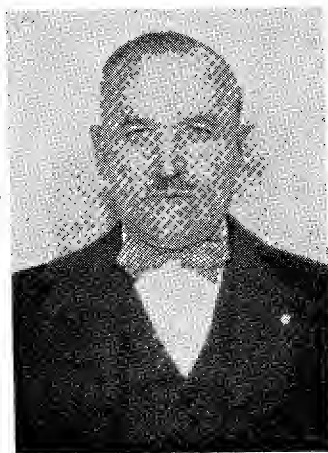
Контрольна Комісія: 1. Шалапай Данило, 2. Онуфрик Іван, 3. Кальниченко Іван.

Нові члени: Заяць Семен, Ґаховський Богдан, Колодько Андрій, Смолій Гриць, Грицик Павло, Стасик Ярослав, Федик Роман, Темник Осип, Лисейко Іван, Лисейко Роман, Михайло Войтович, Воло-

димир Жибчин, Білий Степан, Юліян Менко, Задорожний Лаврентій, Мартинюк Іван, Когут Василь.

Дня 7. жовтня 1951 року вибрано двох нових членів КК тому, що члени КК чч. 2. і 3. вибули з Відділу, бо відновився 24-тий Відділ ОДВУ в Детройті Захід — а ними є: ч. 2. інж. Степана Білого і 3. Войтовича Володимира.

Взято співучасть у святкуваннях «22. Січня», святі Героїнь, святі Шевченка, відбуто внутрішнє свято «22. Січня» для членства ОДВУ, УЗХ — говорив Евген Зубальський, відбуто два вдалі віча в Гемтремк і в Детройті, на яких промовляли Ярослав Гайвас і д-р Михайлів Володимир та Микола Бігун — члени ЦУ ОДДВУ з Нью Йорку і Клівленду. Взято участь у посвяченні угольного каменя Української Парохіяльної Школи в Гемтремк, на яке прибув сам просв. Кир Константин Богачевський з Філядельфії, Па, — взято участь в Листопадовому Святі з ФАУМ — у святі Базару з ОбВУА.

Микола Ґорин — голова 4-го Відділу ОДВУ

Для відзначення пам'яті Патрона 4-го Відділу ОДВУ ім. Юліяна Головінського видано коштом 2.500 ам. долярів книгу про Юліяна Головінського, яку написав його співтовариш боєвих акцій УВО д-р Зиновій Книш. Книга називається: Дух що тіло рве до бою» і видана тиражем 5.000 прим. Найбільше причинилися до видання цеї книги члени 4-го Відділу ОДВУ, а з них в першу чергу Ґорин Микола і Шалапай Данило, що обидва позичили на цю ціль кругло $1.000.оо.

Сл. п. Микола Маштталір

Відділ ОДВУ брав участь у 17-тому З'їзді ОДВУ в ЗДА, що відбувся дня 6. 7. і 8-го липня 1951 року в Рочестер, Ню Йорк. Представником 4-го Відділу ОДВУ на тому З'їзді ОДВУ був Данило Шалапай.

Зібрано протягом року багато грошей на УВФ, УККА, ЦУ ОДВУ, на прес-фонд журналу «Самостійна Україна» в Шікаго, Ілл.

У загальному помітне послаблення дисципліни, головно серед новоприбулих членів ОДВУ, що місяцями не приходять на сходини до Відділу ОДВУ, а багато з них відпали чи «пішли в партизанку» в Детройті. Така постава їх супроти ОДВУ сильно деморалізує членство ОДВУ, а зокрема старих членів ОДВУ, що помалу відходять в «стан спочинку».

Відчувається брак власної преси в ЗДА, щоб заступала наші інтереси на тому терені, а «Свобода» не все поміщує наші дописи, або тенденційно підтримує такі нові організації як ООЧСУ чи СУМА, що найменше вложили праці і грошей в розбудову того часопису.

Представник 4-го Відділу ОДВУ Евген Зубальський склав на руки голови ФАУМ адв. Івана Панчука письмовий протест за поминання Федерацією Ам. Українців Ст. Мішіґен ОДВУ і він на Зборах делегатів перепросив ОДВУ і УЗХ за це.

(Кінець буде)

З життя в ОДВУ

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ 20-го ВІДДІЛУ ОДВУ В РО .ЕСТЕРІ
від 1-го січня до 30 червня 1955 року.

За перше півріччя цього року відбулося у нас 7 засідань Управи відділу і 4 місячних зборів членів відділу.

За пів року вступило до відділу 3 нових члени. 1 член відділу виїхав з Рочестеру.

На день 30 червня 1955 р. наш відділ має 34 члени.

В місяці січні ц. р. наш відділ перевів збірку для ЦУ ОДВУ — «Коляда» — яка дала дол. 190.30. Збірка на ЗУАДК дала дол. 45.00.

Продано великодніх карток на суму дол. 29.60.

Йде продаж значків з нагоди 25-ліття ОДВУ, а також збірка на Одноцентовий Фонд.

У минулому півріччі влаштовано 3 імпрези, з яких 2 разом з УЗХ, а саме: «Запусні вечорниці» — 26 лютого і «Весняний баль» — 7 травня.

Перша з цих імпрез дала нашому відділові чистого зиску дол. 23.09, друга — дол. 19.00.

Третю імпрезу — Жалібну Академію, присвячену св. п. С. Петлюри і Є. Коновальця — наш відділ влаштовував сам. На ній промовляв д-р Зиновій Книш з Торонта (Канада). На Академії, на яку вступ був за добровільними датками було приявних 250 осіб.

Стан каси за півроку виглядає так:

Сальдо на день 31 грудня 1954 р.	$142.35
Вплинуло за півроку до каси	$611.49
Видано за півроку з каси	$559.14
Сальдо на день 30 червня 1955 р.	$194.70

Діяльність відділу проявилася ще і в таких напрямках:

1-го січня ц. р. голова і члени відділу, що мають дітей, були на міжорганізаційній нараді в справі заснування Товариства Рідної Школи в Рочестері,

У січні ж відділ взяв участь через свого представника в почесному Комітеті для вшанування 36-их роковин проголошення Самостійности Соборної Української Держави, святкування яких відбулося 23-го січня.

30 січня Управа відділу скликала нараду управ — відділу ОДВУ, Драматичного Гуртка при ОДВУ, МУН-у і УЗХ для обміркування можливостей дальшої праці Драмгуртка і МУН-у, що в своїй діяльності завмерли.

27 березня відділ дав представника в почесний Комітет Протестаційного Віча, що відбулося з ініціятиви УККА в Рочестері з приводу масового переселення московськими комуністами української молоді з України на цілинні землі Сибіру.

2 квітня представник Управи відділу взяв участь в Тимчасовому Комітеті для створення Стипендійного Фонду, який уможливив би найздібнішим українським учням м. Рочестеру продовження освіти.

1го травня наш відділ брав участь в Окружній Конференції ОДВУ в Сиракузах, де була обрана нова Окружна Управа.

15 травня члени відділу взяли участь у пластовому «Святі Весни», що його влаштувала пластова станиця м. Рочестеру з нагоди 5-ліття її існування.

28-30 травня відділ взяв участь в 6-ому Конґресі УККА в Ню Йорку.

5-го червня ц. р. 2 наших делегати — один від нашого відділу, другий від 211 відділу — платників Українського Націоналістичного Фонду — взяли участь в Річних Загальних Зборах відділу УККА в Рочестері, що, після довгої дискусії перед прийняттям порядку нарад, були відкладені з формальних підстав на пізніший час.

рі на протязі минулого півріччя брала участь своїми

Капеля бандуристів при відділі ОДВУ в Рочестевиступами в імпрезах відділів ОДВУ в штаті Ню Йорк, а також інших співзвучних нам організаціях в Рочестері і поза ним та в Канаді.

З націоналістичних часописів кольпортується в дуже невеликій кількості тільки «Українське Слово» з Франції. «Новий Шлях» передплачується деякими членами відділу безпосередньо. «Самостійну Україну» одержують члени відділу, яких адреси ми в свій час подали адміністрації «Самостійної України».

Для бібліотеки відділу ОДВУ, яка міститься в шафах бібліотеки ім. Ів. Франка в Українсько-Американському Клюбі головою і секретарем якої є члени відділу ОДВ, придбано декілька книжок.

Листування відділу з різними організаціями і окремими особами, включаючи і листування з ЦУ ОДВУ, дає таку картину:

Відділ отримав:

від різних організацій з Рочестеру	7 листів,
від різних організацій і окремих осіб (не членв ОДВУ) з поза Рочестеру	36 листів
Разом отримано	43 листи

Відділ вислав від себе:

різним організаціям і окремим особам (не членам ОДВУ) в Рочестері	26 листів,
різним організаціям і окремим особам (не членам ОДВУ) поза Рочестером	32 листів,
Разом вислано	58 листів

Говорячи про листування, згадаємо тут, що за перше півріччя було вислано:

членам Управи відділу і Контр. Комісії різних повідомлень 53,

членам відділу ОДВУ різних повідомлень і запрошень 566,

запрошень членам ОДВУ і не членам на «Весняний баль» 221,

Роздано летючок про «Жалібну Академію» 22 травня 1955 р. 400 штук,

Надруковано програм «Жалібної Академії» 300 штук.

***

Заплановано на друге півріччя 1955 року:

1) пікнік для членів відділу і їх родин, приятелів і знайомих,
2) прогулька,
3) «Осінний баль»,
4) Андріївський вечір,
5) Маланчин вечір.

Заплановано і ряд доповідей.

За Управу 20-го відділу ОДВУ:
секретар: Михайло Прокопович.

ВІДГОМІН НА ПОДІЇ В УНРаді

З ініціятиви Управи 10-го Відділу Організації Державного Відродження України (ОДВУ) в Ню Йорку відбулася громадська нарада в дні 9-го липня 1955 р. Не дивлячись на літню пору, коли всі виїжджають над море чи поза місто, щоб побути на свіжому повтрі та вирватися з пануючої задухи, явилося на цю нараду біля 70 осіб, які з великим зацікавленням слідкували за перебігом нарад та дискусії аж до самого кінця.

Інформації про події на терені УНРади і залишення представниками ОУН чолових місць в Президії УНРади та ВО УНРади в зв'язку з прийняттям трьома партіями, заступленими в Президії УНРади (УРДП, СУП, УНДО) «Проєкту Сотрудничества Емиграции Народов СССР По Борбє с Большевизмом», подав д-р В. Михайлів, висвітлюючи всебічно причини виходу представників ОУН. Доповідач при подаванні своїх інформацій, відіслав заінтересованих за докладнішим з'язсуванням мотивів того кроку представників ОУН, до обширної статті, уступившого голови УНРади інж. О. Бойдуника, поміщеної в «Свободі» з 9-го липня ц. р. По інформативній доповіді приявні ставили доповідачеві запити, на які він давав вичерпні відповіді.

У запитах і дискусії взяли участь, як представники тих кіл громадянства, що є прихильниками УНРади, так і тих, що є противниками УНРади. Забирали слово в дискусіях пп. М. Бігун, М. Радик, О. Матла, Млаковий, Комарницький, Шраменко, Стецик, д-р Соколишин, інж. Суховерський, д-р Жовнір та І. Поліщук. В дискусії відчувалося одобрення поступку представників ОУН за їх беззастережну оборону права українського народу на Самостійну Українську Державу виявлення волі того народу актами з 1918 і 1919 та рішучий протест проти прийняття названого вгорі проєкту про співпрацю з москвинами, заперечуючими ті акти українського народу в якому є закрите «непередрішенство».

По закінченні дискусії приявні схвалили одноголосно резолюції, в яких: «висловлюють повне признання і дальшу підтримку Організації Українських Націонаістів за оборону чистоти державницького Ідеалу її представниками, протиставляючися рішенню про співпрацю з московськими організаціями прийнятими в Президії УНРади партіями УРДП, СУП, УНДО в дні 28. травня 1955 р.» та «засуджують прийняте тими партіями рішення про співпрацю з москалями, яке ховає в собі «непредрішенство», як шкідливе для визвольної справи українського народу й закликають до відхилення того рішення.

Інж. П. Байбак
предсідник нарад.
(ОБС)

ВІД ЦЕНТРАЛЬНОЇ УПРАВИ ОДВУ

Повідомляємо управи наших відділів, що ми взяли до розпродажі від знаного націоналістичного діяча д-р З. Книша певну скількість книжок під наголовком «Перші кроки на еміґраціці». Ціна тої книжечки виносить лишень дол. 0.75. У зв'язку з тим повисилали ми до поодиноких відділів на адреси секретарів відповідну скількість тої книжки, які повинні прийти з початком місяця серпня з Канади.

[illegible]
~~[illegible]~~
Rochester 21, N.Y.

31 Hollister St

INDEPENDENT UKRAINE
Cooper Station P. O. Box 4
New York 3, N. Y.

Return Postage **Guaranteed**

PRINTED MATTER

SEP 2 3 1957